DIARI CATALA
DE
Avisos, Noticies y Anuncis

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona { Edició vespre . 1 ptes. mes
Barcelona { Edició matí . . 1 » »
Espanya . . . . 4'50 ptes. trim.
Unió postal. . . . . . . 9 » »
Paquet de 30 números. . 90 céntims.

La Veu de Catalunya

5 cent.

Redacció y Administració:
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entressol
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPREMPTA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 184

Anuncis, esqueles, comunicats, y reclams a preus convencionals. Pera la edició del vespre s'admeten esqueles mortuories fins a les sis de la tarda. Pera l'edició del matí, fins a les tres de la matinada.

Any XXII núm. 4,821 | Barcelona: Dijous 10 d'octubre de 1912 | Edició del MATÍ

SANT DEL DIA: St. Francisco de Borja, S. J., cf.
Sant de demà: Sts. Tarraco, Probo y Andrónich, mrs.—**Quaranta Hores:** A la iglesia del Sagrat Cor de Jesús, de RR. Adoratrius.—**Hores d'exposició:** De les vuit del matí a les sis de la tarde.—**Demà:** A la mateixa iglesia.—**Cort de Marfa:** Ntra. Sra. de l'Ajuda, a sa iglesia, privileg., o de la Bonanova, a St. Agustí.-**Demà:** Ntra. Sra. del Patrocini, a la Catedral.—**Missa d'avuy:** St. Francisco de Borja, conf.; c. blanch.-**La de demà:** St. Ludovich Bertrán, conf.; c. blanch.—**Adoració nocturna:** Avuy dia 10. Torn del Sagrat Cor de Jesús.

Observatori Meteorológich de la Universitat.—Director: E. Alcobé. — 9 d'octubre
HORES D'OBSERVACIO: 9 matí y 4 tarda.—Barómetre a 0° y al nivell del mar: 764'72; 763'80.—Temperatures: Máxima, 22'8 sol; 19'1 ombra.—Mínima: 9'4 ombra; 8'0 reflector.—Temperatura a la ombra: 15'5; 18'4.—Pluja a les 24 hores: 00'0. — Aigua evaporada en milímetres: 1'41. — Graus d'humitat: 91; 83.—Direcció del vent: S; SE.—Velocitat del vent: 81 km.—Estat del cel: cobert, seré.—Núvols. Classes: C. k. N.; K.—Cantitat: 0'1; 0'3.
Sortida del sol: 5'56. — Posta: 5'20. — Sortida de la lluna: 8'2 m. — Posta: 5'45 t.

D. Antoni Comella y Calsina

Mestre de Capella que fou de la parroquial iglesia de Sta. María del Mar d'aquesta ciutat
morí'l dia 21 de setembre últim, a la edat de 90 anys
havent rebut els Sants Sagraments y la Benedicció Apostólica
(A. C. S.)

Els seus afligits fills Pere, Emilia y Joseph M.ª, Joseph Rodón y Costa, Pbre.; néts Manuel y Assumpció, nét polítich Alexandre Pons y Fibla, renetes María y Lluisa, germà Miquel, nebots P. Comella, Antoni y Josepha Fàbrega y Ribó, Ernesta Fàbrega y Morlà, Félix, Julia y Emili Clos y Fàbrega y Joseph y Mercé Lladó y Fàbrega, nebots polítichs, cosins, cosines y demés parents, al recordar a llurs amichs y coneguts tan dolorosa pérdua els preguen el tinguin present en llurs oracions y se serveixin assistir als funerals que, pera l'etern descans de la seva ànima, se celebraràn demà divendres, dia 11, a les deu, a la esmentada iglesia parroquial de Santa María del Mar, per lo que'ls quedaràn profondament agraits.

Les misses després del ofici y tot seguit la del perdó — *Agraint l'assistencia, el dol se dona per despedit*

NO'S CONVIDA PARTICULARMENT

Els Emms. y Rvdms. Srs. Cardenals Arquebisbes de Santiago de Compostela y de Sevilla y els Exms. y Ilms. Arquebisbes de Granada, Valencia y Saragoça, y Bisbes de Barcelona, Madrid, Vitoria, Mallorca, Tortosa, Vich, Girona, Lleida, Urgell y Solsona, han concedit respectivament, als fidels de la seva jurisdicció, 200, 100 y 50 dies d'indulgencia, per cada acte de pietat o caritat cristiana que practiquin en sufragi de l'ànima del finat.

Una Recéta simple y fácil para tener niños robustos y buenos de salud es de darles la Harina lacteada Nestlé el mejor sustituto de la leche materna.

COLEGI DE CATALUNYA
Benehit especialment per S. S. el Papa Lleó XIII
Dirigit per les professores donya Josepha, donya Francisca, donya Remey y donya Carme Ferrán, ab la cooperació de distingits professors. Director espiritual. Pàrvuls. Ensenyança elemental y superior. — Estudis pera la carrera del Magisteri. Classe especial de Gramàtica y Literatura Catalana, per un renombrat professor. Classes de Comerç pràctich, a càrrech de l'Academia Cots. L'idioma francés forma part del plan general d'estudis. — Classes d'adorno. — Mitg pensionistes y externes. Espayosos patis d'esbarjo. — **CLARIS, NUM. 31, PRAL. Y PRIMER.**

PELLS ¡Veritable ocasiò! Ultims models. Lot variadissim
¡Atenció! ¡Renards desde **7'50** Ptes.!
Classes les millors. - Preus els més económichs
Concell de Cent, 324. LA CASA BLANCA

MOSAICHS E. F. ESCOFET & C. Ronda Sant Pere, 8

J. Marsans Rof y Fills
Valors, Cupons, Giros, Cambi de Monedes, Comptes corrents, Viatges
(RAMBLA CANALETES, 2)

Futurs de cotó de Liverpool, Nova-York y Nova Orleans. — A. Gabarró García. — Lauria, 33. Teléfon 2.694. S'executen ordres als mercats. — Demanin follet explicatiu y detalls

Dr. A. Presta Especialista Orelles, Nas, Gorja y Tuberculosis. Pelayo, 12, pral. — Consulta de 9 a 10 y de 3 a 6.

El despatx del Sr. Vallés y Ribot continúa establert en el mateix domicili de la Ronda de Sant Pere, 5, primer, baix la direcció del seu antich advocat aussiliar, **don Joseph Maria Ridaura.**

La Sabateria Nadal participa a sos clients el gran assortit de Novetats comprades de poch a Paris. Concell de Cent, 355, pral., prop Passeig de Gracia.

Tusquets y C.ª S. en C. Banca Borsa. Valors y cupons.—Rambla del Centre, 9

Negociém Valors y Cupons. Fills de F. Mas Sardà. Rbla. Centre, 20

Al Dia

La qüestió d'Orient

La vida es un afer pràctich, tant en els individuus com en els pobles, que alguna vegada esperits somniadors endolceixen ab una mica de beneit romanticisme. Enllà del sigle XIX, fou romàntich el deslliurament de Grecia, y lord Bayron va agafar el fusell pera ajudarlo. Llavors el romanticisme o sentimentalisme per la mare Grecia, casava ab l'esperit pràctich de les grans potencies y Grecia fou deslliurada. Mes tart el romanticisme's feu polonès, però no casava ab el ff pràctich de les potencies y la pobra Polonia fou esquarterada y vençuda a cada intent de deslliuració. Els romàntichs, més tart, se declararen pels Boers, però Anglaterra no té gaire de romàntica y el Transvaal fou colonia—avuy es tot federat—d'Anglaterra. El sentimentalisme, el romanticisme, s'ha posat sempre al costat dels pobres armenis, passats sovint a tall de espasa pels turchs; però les grans potencies han deixat fer a Turquía, sense intervenirhi més que ab qualque nota convinguda entre totes, rezeloses de que alguna d'elles pogués intervenirhi efectivament. Poques vegades el sentiment romàntich ha pogut anar d'acort ab els interessos mondials, representats per la lliga de les grans potencies.

Ara's presenta a Orient un nou cas de lluita entre'l romanticisme y la conveniencia del mon. Els romàntichs son de part dels estats balkànichs; les potencies, representants de l'esperit pràctich, son de part de Turquía. Ara, les potencies la defensen ab notes; si cal, la defensaràn ab les armes. L'imperi trontollat de Francisco Joseph, que acabarà quan ell acabi, que mira no més al Mediterrani pel forat de Trieste sobre l'Adriàtich, no pot consentir may que per la feblesa de Turquía's cumpleixi el somni rus, acaronat fà dos sigles, de la sortida als mars d'Orient per Constantinopla; l'equilibri del mon fora compromès y Alemanya's veuría perduda y Anglaterra—díes a venir y desfetes les actuals conxorxes internacionals,—podría veure en perill el camí de la India y enfortida la Persia a les fronteres del seu gran imperi d'Orient.. Y les grans potencies veuen ab por la possibilitat d'una aliansa de races que formés un gran estat desde'l mar d'Orient fins al centre d'Europa.

Turquía es un estat artificial, del que han anat desprenentse una pila de pobles; es una superposició de l'element conquistador sobre diferents races esclaves. Se l'ha dessangrat, però no se'l vol arruinar completament. S'ha permès a Italia ferli la guerra, però a condició de no desfer el bloch territorial del continent; ara s'avisa als pobles balkànichs y a Grecia que'l «statu quo» territorial no podrà sofrir alteració de cap mena... Aixís, per uns pobles, la guerra pot tenir per únich objectiu arrancar millores; per altres, venjar agravis. El mapa d'Europa no s'haurà de refer; les potencies se temen mútuament; més ben dit, temen la guerra que podría esdevenir d'una modificació territorial que millorés a unes en perjudici de les altres.

Els romàntichs sacrificaràn en intenció dels estats balcànichs; els homes de govern, els pràctichs, ajudaràn tant com puguin a Turquía. El «statu quo» es la pau europea. Y es lo més fàcil que'ls romàntichs siguin vensuts. En les guerres modernes la unitat de l'acció militar es un gran factor de victoria.

Y, altrament, se cumplirà la lley humana del egoisme contra'l romanticisme.

POL.

GLOSARI

HISTORIA EXEMPLAR Y LAMENTABLE DE LA CERÁMICA DE DELFT

Ara vull dirvos, senyors gentils, pera la vostra edificació, la historia de la ceràmica de Delft. Tal com la conten els plats y els pòts y les gerres de blau gay, de dins les ben tancades vitrines als Museus de la Holanda.

A la petita y bonica vila de Delft—(oh espill màgich de ses aigües quietes y blondes!)—se donaren un día a decorar ceràmica per esperit d'imitació, potser diriem, y tot, de falsificació. Tractava's d'escamir els productes famosos de l'art de l'Orient. Aixís se prengueren, com a motius d'ornamentació, fantasíes xinesques o arbitraries estilisacions nuoclesques y florals. Rès més lluny, donchs, en lo anecdòtich, de qualsevulla color local holandesa, de qualsevulla sentit autòcton de lo pintoresch. Lo qual no impedí crear petites maravelles, que prest enfolliren els amadors. Quina blavor viva, ahont l'ull s'encanta, en aquestes poteries delicioses, quina sumptuositat calenta assolida ab medis simplíssims, quina depuració de gust! Y lo millor fou que lo que aixís va constituirse resultà una veritable art nacional. Els pòts blaus de Delft lligaren a maravella ab els harmoniosos interiors ombrius, ab son arranjament de fustes y de metalls. El secret de l'adorable intimitat de l'ambient dins una cambra holandesa, consisteix en una sabia distribució dels reflexes aguts de les coses lluentes sobre grans fons senzills de sorda y profonda opacitat. El foch té'ls seus reflexes; els polits courys y llautons, els seus; quan s'hi ajuntaren els de la ceràmica, la silenciosa y divina magia de tal decoració fou completa. Y quan aquesta ceràmica sortía pel món, exportada, article de luxe y de beutat, duya arreu son reflexe, com una resplandor característica de l'ànima del país.

Bé, donchs. Vingueren més tard, a Holanda com per tot, temps democràtichs y la decadencia de les arts. Y més tard encara va venir, com per tot també, l'intent d'una restauració. Hi hagué gents que's digueren: «La nostra Holanda tenía a Delf una art molt propria, que li valía nom y riquesa pel món. ¿Per què no la refariem, y, darrera, sos beneficis? Fabriquem, donchs, de nou, ceràmica nacional!»..... Ay, ab l'anecdotisme vuitcentista, això de lo nacional ja s'havía desviat de sentit! Els restauradors, pera decorar els pots a la holandesa se cregueren forçats a colocarhi vistes y escenes de color local holandès. Com aquí haurien posat embarretinats pagesos o panorames montserratins, allí hi dibuixaren encofiades pescadores, y molins de vent y vaques! Mentrestant se oblidaren de lo que importava realment. El secret del blau, d'aquell blau maravellós, ahont rau toca la gracia, era perdut! Y la pobre ceràmica de Delft, en malhora restaurada, ab tots sos vils quadrets de genre, enganxats al llom de cada peça, ha devingut, de art gloriosa, fabricació miserable pera furniment y negoci de basars. Molta vaqueta, molt molinet, això sí, moltes escenetes de Volendam y de Marken, però ja resulta que'ls alemanys, a ses fàbriques del baix Rhin fan el mateix article, millor y a més bon preu. Y potser encara ab més color local holandesa...—A última hora, crech que les coses s'han adobat una mica, per haver tornat, a Delft, a la copia dels mateixos models antichs. ¿Però no serà massa tard?

Y aquesta es, senyors, la historia exemplar y lamentable de la ceràmica de Delft.—La seva moralitat lliga ab lo que havem dit més d'una vegada lo de que, en art y en pensament, el veritable sentit de la tradició nacional, es donat a qui el cerca endins y no en lo habillat y pintoresch. S'ha dit ara mateix de les nostres arts plàstiques (per esperits poch dotats pera elles y que hi troben en manca un casticisme de guarda-roba), que no tenien caràcter propri. Que s'havien obert massa a la moda europea; que s'havien deixat influir massa per lo francès.... Aneu dient, aneu dient, mos bons amichs! Mes, jo us donch paraula de que passaràn els anys y quan un crítich de l'avenir se trobi devant d'un nú den Sunyer, o d'una fantasía parisina de l'Ismael Smith o d'una fantasía ultraterrena de l'Aragay, no tindrà necessitat de veure pagesets, ni panorames monserratins, pera exclamar desseguida (guiat per un «accent» tan súbtilment inconfondible com el del vell blau delftià):—«Quina cosa tan catalana!».....—Ahont seràn aleshores tots els Romeros de Torres? Els Romeros de Torres, fabricats manufacturareraments, ab totes ses monges, y totes ses xules, y tot son casticisme, per doscents anònims Romeros de Torres, se vendràn a rengles, a 9'95 pessetes la peça, als basars de Madrid.

Car es d'esperar que ben prompte a Madrid hi haurà basars. Y que, seguint l'ascensional marxa del progrés, que ja ha fundat l'«Hotel Ritz» y el «Palace Hotel» y el diari que's diu «Excelsior», prest s'obriràn allí dalt uns fulgurantíssims «Grandes Almacenes del Prado».

XENIUS.

A 2.ª pàgina:
Els carrilaires

EL CONFLICTE D'ORIENT

La guerra es encesa

Montenegro y Turquía

Les potencies y els Estats Balkànichs

El ressò de la guerra a Espanya

El preu del pà

En el precís moment en què'l Govern espanyol tracta de rebaixar els drets del blat foraster pera sortir al pas de la crisis que pot produir la mala anyada dels nostres, esclata la guerra de Orient tancant el pas als que venen de aquella procedencia, blats de força, indispensables pera les operacions de la pastissería fina.

Ja la guerra entre Italia y Turquía havía dificultat la vinguda dels blats russos, fent una vegada més palpable la falta a Espanya de ports franchs que proporcionin nòlits de retorn a les naus que'ns porten mercaderíes. El tràfech de cereals sol ferse en naus gregues, italianes, o angleses, però aquestes darreres no volen venir a Espanya, preferint anar als mars del Nort, ahont troben nòlits de retorn. Per la guerra, les naus italianes han deixat de venir, y quan no més comptàvem ab les gregues, ve la guerra d'Orient a barrar-les-hi el pas.

Efectivament: les naus gregues descarregades han sigut detingudes pel Govern d'aquesta nació a disposició de les necessitats de la guerra, y quinze o vint naus, ja carregades de blat, que anaven a sortir cap a Espanya han sigut embargades pel Govern de Turquía. Aixís s'ha sapigut avuy per despatx telegràfich.

Al mateix temps, les companyíes de segurs han pujat aquest, pel risch de guerra, a un 10 per 100 «ad valorem» de les mercaderíes. Això, no solament encareix les importacions, que's faràn més que difícils, impossibles, sinó que vindrà a posar més dificultats a la exportació de manufactures, cada día creixent, que s'ha iniciat de Catalunya a les terres orientals.

A molts els sembla que la llunyaría de la guerra balkànica no afecta a Espanya; però desgraciadament, no es aixís. Ne patirem, com tot Europa, pels efectes bursàtils y especialment pel perill de que s'encareixi el pà.

(DE L'AGENCIA HAVAS)

Notes de la prempsa

Tots els diaris, comentant la declaració de Guerra de Montenegro, lamenten que la gestió colectiva de les potencies europees no hagi donat resultats satisfactoris.

La prempsa demana que les potencies mantinguin la seva cohesió y fassin tots els esforços possibles pera la localisació del conflicte.

«L'Echo de París» diu que les potencies continuaràn la iniciativa de monsieur Poincaré encaminada a localisar el conflicte.

El «Herald», en un despatx de Cetigne, diu que s'ha lliurat un combat molt violent, prop de Touzi, entre turchs y malissors, que fan causa comú ab els montenegrins.

La «Gazeta de Francfort» publica un telegrama de Constantinopla dient que l'embaixador de Grecia ha rebut ordre de abandonar Constantinopla ab el personal de la legació.

Se creu que Bulgaria, Serbia y Grecia, per medi dels seus representants a Constantinopla, entregaràn avuy la declaració de guerra a Turquía.

Sembla que Serbia se disposa a empendre tot seguit la ofensiva.

Els primers combats

Constantinopla, 9. — Segons noticies oficials de la frontera montenegrina, ahir els montenegrins varen atacar Kalaba essent rebutjats ab pèrdues importants.

Els turchs varen tenir 15 ferits.

Ahir se va entaular un gran combat a Berana, que encara dura.

Els turchs varen rodejar y anorrear un destacament montenegrí a la frontera.

Segons noticies de la frontera serbia, ahir se va produir una escaramussa a la regió de Yavor, essent rebutjats els serbis.

Barcos en llibertat

Constantinopla, 9.—Tots els embaixadors extrangers han reclamat davant de la Porta ab motiu del apressament de barcos grechs que transportaven mercaderies extrangeres.

En vista d'aquestes reclamacions el Consell de ministres celebrat avuy ha acordat deixar en llibertat els barcos que no puguin ser utilisats pera transports militars.

Nota oficiosa

Constantinopla, 9.—Una nota oficiosa de Montenegro es contraria a les disposicions de La Haya, perque Montenegro no ha fet l'apelació a la mediació d'una tercera potencia abans de recórrer a les armes.

Les potencies y Grecia

Atenas, 9.—Els ministres d'Austria y Russia en aquesta capital varen entregar anit al Govern grech la declaració esperada en nom de les grans potencies.

Per la seva part, el ministre rús va fer una comunicació verbal, en termes d'amistosa amonestació, inspirada en el mateix sentit que la declaració de les potencies europees.

L'actitut de Servia

Berlín, 9.—De Belgrado comuniquen al «Lokal Anzeiger» que'l president del Consell de Servia, contestant als ministres d'Austria y Russia, ha manifestat que la declaració de guerra turch-montenegrina ha decidit l'actitut de Servia, perque la unió dels Estats Balkànichs està solidada a tota prova.

Ha fracassat, donchs, la intervenció d'Europa a Belgrado.

L'actitut de Bulgaria

Sofía, 9.—El Consell de ministres ha discutit la comunicació entregada ahir pels ministres d'Austria y Russia al Govern de Bulgaría.

Se diu que'l Consell de ministres búlgar no ha trobat, per dissort, en aquesta comunicació, lo que esperava. Ab tot, abans d'adoptar cap resolució, procedirà a un cambi de impresions ab els Gabinets de Belgrado y Atenes.

L'acció dels albanesos

Constantinopla, 9.—Informacions particulars, rebudes pels diaris d'aquesta capital, diuen que'ls albanesos, a les ordres den Riza-Bey, han romput el siti de la ciutat de Berana, a la que han entrat, prosseguint després l'avenç y penetrant en territori montegrí.

(PER TELEFON)

Agregats militars

Madrid, 9, 9'15 nit.

Com agregats militars als exèrcits dels Estats balkànichs, ab motiu del conflicte armat que allí ha sorgit, varen sortir anit el comandant don Emili Urquida cap a Servia, el capità don Manuel Pereira cap a Bulgaria, el comandant don Emili Figueras cap a Grecia y el capità don Emili Toro cap a Montenegro, tots d'Estat Major.

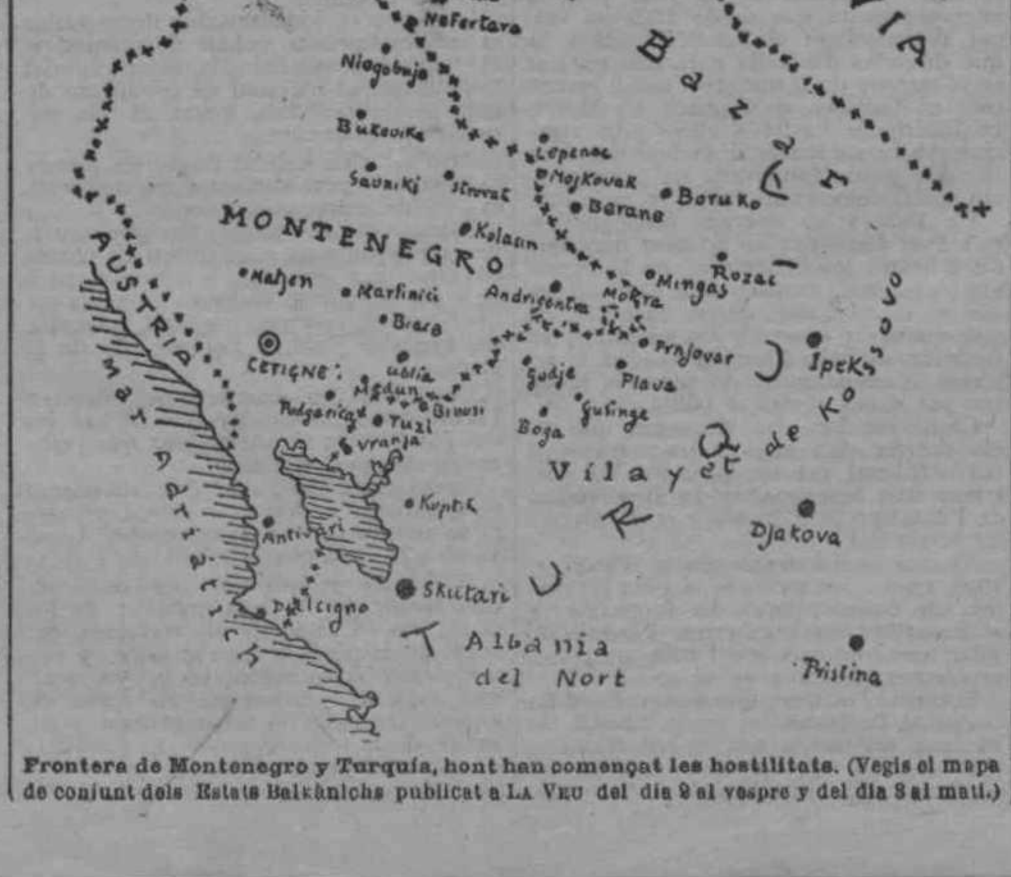

Frontera de Montenegro y Turquía, hont han començat les hostilitats. (Vegis el mapa de conjunt dels Estats Balkànichs publicat a La Veu del dia 8 al vespre y del dia 9 al matí.)

Publicacions rebudes

—«Crónica Pericial Mercantil». Revista mensual que dirigeix don Salvador Vallés.

—La Societat Econòmica Barcelonessa d'Amichs del País ha publicat el reglament y conclusions de la tercera Assamblea general de societats econòmiques espanyoles d'Amichs del País.

—«El Consultor de los bordados» ha publicat el quadern número 171, corresponent al día primer d'aquest mes.

—«La Escena Catalana». Número 113 d'aquesta revista de teatres. Dedica part del número a la festa inaugural de la temporada del Sindicat.

—«La Veu de l'Angel de la Guarda». La casa Subirana acaba de donar al públich el número d'aquesta agradable revista mensual, que correspòn al proppassat mes de setembre.

—«La Academia Calasancia». Revista católica desenal, número corresponent al día 30 del prop-passat mes de setembre.

—«Griselda». Llegenda lírica en tres actes, original de A. B. Va estrenarse l'any 1909 a la Joventut Tradicionalista de Sarrià.

—«Teatro y letras». Revista gràfica y teatral. Es el número 3.

—«Memoria presentada al Excmo. señor ministro de Instrucción pública», per don Marián Batllés y Bertràn de Lis, delegat regi de primera ensenyança de Barcelona.

—«La Alhambra». Revista quinzenal d'arts y lletres que's publica a Granada. Número 348.

ENSENYANCES DEL CONFLICTE

L'altruisme dels periodistes

Cal confessar que la professió periodística no té a Espanya—y especialment a Barcelona—aquella consideració pública que hauría de tenir. No vull pas esbrinar de quí es la culpa; no vull pas entretenirme a cercar si prové d'una aversió generalisada, desgraciadament, a les tasques literaries o de la conducta particular, pública o privada, d'algún periodista. Però si ho de fer constar, en honra dels periodistes barcelonins y fins de les empreses periodístiques, que enlloch del món la prempsa, en general, es tan honrada com a Barcelona.

Y a fè que enlloch cobren tan malament ni treballen tant els periodistes com a Barcelona, ni enlloch les empreses tenen com aquí un calvari tan pesat de pujar. Les suscripcions son barates y migrades, els anuncis pochs y a baix preu y les despeses de la informació telegràfica y telefònica molt pujades, perque'ls diaris de Barcelona, ademés de la informació extranjera, son, ni més ni menys que diari de la vida madrilenya, obligats a donar compte per despatxos telefònichs, als seus lectors, de tot lo que passa a Madrid, hont la vida espanyola està concentrada, desgraciadament. Y ab tot y aquestes males condicions de personal y d'empreses, la prempsa barcelonina no's mou may, en general, per subvencions ni pagues, sinó per esperit de partit o per impuls de sentiments de justicia: es una prempsa passional, massa passional a voltes, car descuida, per passió en l'atach o en la defensa, aquells miraments que solen tenirse entre sí tots els diaris d'una localitat.

Ara mateix, ab la vaga carrilaire, els periodistes barcelonins han donat un alt exemple d'altruisme. Deixem de banda el mòvil que ha instigat an alguns a extremar la campanya: lo cert es que la majoría han fet d'obreristes sense tenir en compte que la situació del periodista barceloní es molt més falsa, molt més crítica, que la dels obrers ferroviaris. Cap periodista s'ha recordat de dir a la empresa respectiva:—Empresa, està molt bé que defensem als obrers ferroviaris, però fóra de justicia que'ns defensèssim a nosaltres mateixos. Ja sabem que'ns direu lo que les empreses de carrils diuen als seus obrers: «El nostre negoci no es negoci; la prempsa de Barcelona no es la de Madrid, ni menys la de París o Londres, no podem pujarvos els sous, ni treureus feina, aumentant el personal, ni contrubuir a vostres caixes de previsió, ni fer rès de lo que hauríem de fer perque tirem poch, tenim pochs anuncis y cobrem una pesseta cada mes per suscriptor, portantli el diari a casa en una ciutat tan extensa com Barcelona.» Però lo mateix diuen les companyíes y, ab tot, defensem les peticions y l'actitut dels obrers.—

Cap periodista ho ha fet. Y a Barcelona hi hà periodistes que treballen o estàn subjectes als aconteixements, totes les hores del día y de la nit; hi hà periodistes que cobren vuit o deu duros cada mes y el qui arriba a cobrar—seràn mitja dotzena—lo que cobra un maquinista de tren, ja pot donarse per satisfet. Sous de vinticinch als trenta duros, son clars. Y el periodista ha d'anar ab sabates, ab coll y punys, ab camisa neta, ha de portar traje de sastrería y barret... Y calla sempre, y serveix al públich y a les empreses, devegades contra el seu criteri, y quan venen campanyes com la passada, no's recorda may de que la seva situació es més trista, més precaria que la de molts obrers de brusa.

Es admirable l'altruisme del periodista barceloní: cal que se li canti una oda y se l'ensenyi com exemple a tots els estaments que's belluguen per interessos particulars, oblidantse dels generals. Y això ho han de reconèixer, vulgues no vulgues, aquelles empreses que en la qüestió ferroviaria han vist la palla en l'ull d'altri y no han sabut veure la viga en el propi. ¿Ab quin dret, després de la campanya que han fet, se negaràn a satisfer, quan se determinin a concretarles, les justes reclamacions dels periodistes barcelonins, que estàn molt pitjor que la majoría dels obrers ferroviaris?

Els truchs de fer d'obreristes els interessos conservadors—lo que no vol dir que hagin de serne contraris ni molt menys—poden portar fallides y lo que'ls francesos ne diuen «contra-cops».

EL RECONSTITUYENTE EJEMPLAR.
Repone las fuerzas perdidas y es mensajero de salud.

Durante 37 años los médicos han recomendado la Emulsión SCOTT que es sin disputa la mejor emulsión para combatir la

ESCRÓFULA DEBILIDAD

Linfatismo, anemia y todas las afecciones del pecho y de la garganta. Ningún otro remedio ha alcanzado la fama de la Emulsión SCOTT en casos de:

pobreza de sangre y debilidad de huesos.

"Mis hijas Ana y Antelea de 9 y 7 años de edad han tomado la Emulsión Scott para impedir los estragos de la escrófula. En poco tiempo no quedaron rastros de la enfermedad y hoy día gozan de una salud inmejorable"
Manuel Ramos. ESPERA (Cádiz).

Empléese pues y adquiérase solamente la auténtica SCOTT fijándose en la etiqueta del hombre con el pescado que vá en cada envoltura.

EMULSIÓN SCOTT

Una muestra gratis le será enviada por D. Carlos Marés, Calle de Valencia, 333, Barcelona á cambio de 75 cts. en sellos para el franqueo.

Si els periodistes barcelonins no fossin tan altruistes; si, a la vegada que pensen ab els altres, pensessin ab ells, practicant el principi de que la caridat ben ordenada comença per sí mateix, a hores d'ara ja hi hauría més d'una empresa que's penediría de la campanya ferroviaria.

L'egoísme que'ls ha dictada's tornaría en contra d'ells y encara hi perdrien.

Un periodista vell.

Polítiques

"La Nova Catalunya" de l'Havana

Aquesta simpàtica revista quinzenal catalana ens ha arribat engrandejada ab motiu de les festes patriòtiques celebrades a Centfochs per la inauguració de la nova entitat Centro Català Balear, y la visita que li feu l'Orfeó Català de l'Havana.

Entre treballs literaris y una extensa informació de tots els actes realisats ab motiu de la visita del Orfeó, hi publica els retrats de don Antoni J. Guimerà, president de dit Centre; don Salvador Argemí, vis-president; don Miquel Guimerà, delegat a l'Havana de dit Centre; la fatxada del Centre, un agrupament de tota la Junta Directiva, tres vistes de l'arribada del Orfeó a Centfochs enlairant una sumptuosa bandera catalana, els retrats de'n Felip Bergalló, president, y del mostre Joan Gay, director del Orfeó Català; la visita del Orfeó al Ajuntament, la presidencia de la vetllada inaugural del Centre formada per set hermoses y esculpturals senyoretes que indubtablement son catalanes.

En son primer article, parlant del Centre Català-Balear, diu:

«Balears y Catalunya no son dos pobles diversos, no poden ser com dues entitats desunides geográficament o per denominacions polítiques; sinó que formen avuy, com d'ensà de son comú reyalme en l'época gloriosa del gran Jaume I, una sola nacionalitat espiritual, encara que abdues colectivitats estiguin aparentment separades.»

«Ja vàrem dir al organisarse el Centre Català de Centfochs, que considerem als Balears com una rama catalana tan llegítima, com ho es qualsevol de les comarques de Catalunya, sens que en aquesta afirmació ni en nostra intenció hi hagi cap sentiment de forsosa hegemonía, ja que en uns y altres hi hà diluída la mateixa ànima.»

Varies

—El senyor Martí y Julià, president de la Unió Catalanista, va anar a Sant Feliu de Guixols, com a metge, a visitar un malalt. Com hi havía la vaga carrilera hi anà en automòvil. Al tornar, topàren ab un altre automòvil y el senyor Martí quedà lleugerament ferit, els seus acompanyants sense cap ferida y l'auto esberlat.

Ha tingut d'estarse al llit alguns díes y ahir sortí de casa. Va ab el cap y la mà esquerra envenats.

—També està malalt el regidor lerrouxista en Cassimir Fabra.

—Ab l'exprès d'ahir matí va arribar el senyor Sol y Ortega.

Qüestió d'actualitat

Entre'ls molts individuus que composen l'abandonada y dispersa classe de secretaris de Jutjat municipal, s'està iniciant, en l'hora present, un moviment d'aproximació y d'organisació, prenent per base l'actual distribució en partits judicials, que son al fí y al cap els que més s'amoldien a les comarques naturals, y per regions o audiencies territorials, ab la seva Junta autònoma dintre de cada partit y territori pera resoldre ab completa independencia quantes qüestions siguin propies o peculiars de cada una d'elles, però subjectes totes a un principi d'unitat nacional, ab el seu consell central, compost d'un o varis individuus de les juntes regionals, que entendrà en quants problemes afectin a la vida total de tot el secretariat.

Aquest moviment, iniciat pels secretaris de Catalunya, per medi del seu orgue en la premsa «Boletín de los Juzgados Municipales», que's publica a Barcelona, gracies a l'esforç jamay prou agraït de nostres companys de la ciutat comtal, està donant els seus resultats positius, ja que, a la invitació que desde les columnes de dita revista se'ns feu als secretaris de cap de partit de tot Espanya pera la organisació de les seves respectives demarcacions, ha respost la immensa majoría, oferint llur adhesió a la campanya iniciada, no per pura fórmula ni per complir deures de companyerisme, sino ab la fè y entusiasme propis del qui veu ja pròxima la seva regeneració.

¿Què's proposa aquest moviment intensiu? Tres reformes importantíssimes, la finalitat de les quals honra a qui les desitja y treballa pera conquerirles; o sigui, organisació total y màxima de la classe avuy tan dispersa, perfecta personalitat de les associacions regionals, y millorament econòmich, baix la base, principalment, d'una justa y equitativa remuneració pels treballs electorals, ni fàcils ni de poca responsabilitat, que avuy practiquen, ab un zel y ab una imparcialitat inconcebible, els secretaris de Jutjat municipal gratuitament, per expres manament de la lley, que vol bons serveys sense retribució de cap classe, contra'ls principis que informen la economía política.

D'aquella organisació total y d'aquella personalitat regional, ne surgiría, naturalment, la dignificació del secretariat, perque'ns donaria més plena conciencia de nostres devers davant del públich en general y de nostres companys en particular, els quals per esperit de propia conservació, y per sentiments de classe, correspondrien ab el més greu despreci als individuus que en son comportament no's fessin merexedors de la consideració y dels prestigis necessaris pera'l noble exercici d'un càrrech públich. Se'n deduiría, segurament, la creació d'un escalafó per l'ascens en la carrera, que'ns estimularía en l'exacte cumpliment de nostres devers y sería un medi pera premiar l'estudi y l'honradesa d'una vida laboriosa; y satisfaría, potser, una necessitat sentida, creant una caixa pera la jubilació y pensionat de viudes y orfes, institució de caràcter benèfich y altruista que ajudaría a estrènyer els llassos d'un companyerisme ben entès.

Y, sobre tot, ab el millorament econòmich d'una ben entesa remuneració pels mil serveys que avuy han de prestarse gratuitament, se normalisaría la situació precaria dels secretaris, principalment dels rurals; situació per demés ambigua y confosa, y propensa, per falta de medis, a tota classe d'abusos y d'exigencies, perque, tal com està avuy la cosa, ab el cúmul de serveys gratuits que pesa sobre'ls jutjats municipals, ni resa pel pobre secretari el principi de que «qui treballa de son treball ha de viure», ni està lliure de l'abjecció y vergonya d'haver d'acceptar propines que denigren, y ab que'l públich generalment corretgeix les deficiencies d'una administració desastrosa que'ls deixa en el major abandó als seus funcionaris.

Al moviment iniciat pera conseguir dels poders públichs tan llegítimes aspiracions, s'hi han adherit, fins avuy, un gros nombre de secretaris que representen quasi la meitat dels d'Espanya; y, per l'entusiasme que regna, es de presumir que, ab els díes que falten encara, enviaràn llur adhesió la quasi totalitat. Y una volta organisats per comarques, partits y per territoris regions, demanaràn als respectius representants en Corts, diputats y senadors, el seu valiós concurs pera l'aprovació, per medi del corresponent projecte de lley, de les bases redactades en el Congrés celebrat a Valencia en l'any 1909.

En igual sentit, abans de la obertura de Corts en la pròxima llegislatura, cada partit judicial enviarà una exposició, firmada per tots els secretaris, al senyor ministre de Gracia y Justícia y al senyor president del Consell, suplicantlos que, per medi de projectes o resolucions ministerials, se'ns dongin la organisació, la personalitat y el millorament econòmich tan desitjats.

Aixís, donchs, ni les aspiracions del secretariat poden ésser més justes, ni el moviment iniciat pera assolirles més unànim; ni els medis posats a contribució més adequats y conformes ab els devers cívichs pera resoldre dintre la legalitat, en plena llum del día y sense fatuitats presumptoses, el plet de nostres reivindicacions.

Estanislau ROCA.

Reus, 3 d'octubre de 1912.

Municipi

La comissió de Reforma ha aprovat la fulla d'apreci de la casa número 3 del carrer Baix de Sant Pere, a 12 pessetes pam; l'acta d'avinensa de la del número 30 del carrer de la Tapinería; la valoració de la número 4 de la plaça de Antoni López y de la número 2 de la plaça de l'Angel.

Passar a informe del arquitecte municipal la petició de millores pera la plaça del Rey.

Altres assumptes, entre ells la instancia del célebre don Gonçal de Rivas, referent a la cessió dels seus drets al senyor Oromí, quedaren sobre la taula.

A l'Ajuntament hi hà minoría reformista, composta dels senyors Ricart, Millàn y Carcereny, però aquesta minoría's troba sense queíe, y el partit no sab a qui ferne.

El senyor Ricart té sempre'l vot compromès, molt abans de que s'hagi de discutir l'assumpte y fins molt abans de que ell mateix s'hagi enterat de lo que's tracta, y el senyor Carcereny vota sempre ab els lerrouxistes.

Queda'l senyor Millàn, qui diu resolta y categòricament, que no vol ser queíe.

¿Còm se resoldrà aquest gravissim y trascendental problema?

La comissió de Governació ha acordat repartir entre'ls escribents de la comandancia municipal y els guardies ciclistes la gratificació de 5.000 pessetes que figura en el presupost.

També seràn gratificats els municipals destinats a recullir les garrofes del Parch del Guinardó, propietat de l'Ajuntament.

Continuament acuden ciutadans a l'alcalde a reclamar perque'ls donen una cèdula de classe més alta que la que creuen ells que'ls correspòn.

A son temps se confeccionà'l padró de cèdules y fou exposat al públich, previ anunci a tots els diaris, pera formular les reclamacions pertinents.

Aleshores no's presentà ningú, y ara els empleats de cèdules se troben ab un padró que té força legal per no haver sigut impugnat.

Era aleshores y no ara que devien ferse les reclamacions.

S'ha rebut un ofici del governador, enviant la resolució de la Comissió Provincial, desestimant—ab un sol vot en contra,—els recursos d'alçada interposats per la Societat d'Estudis Econòmichs, pel senyor Nualart y altres contra l'acort consistorial de 11 de desembre darrer, unificant els plaços de reversió de les línies tranviaries.

Pera la projectada assamblea d'estudiants, ha sigut demanat el Palau de Belles Arts, per resultar petit el paraninf de la Universitat.

Als comissionats que han formulat la petició els ha dit l'alcalde que devien demanarho al Ajuntament.

El director del mercat d'aviram ha oficiat a Foment que convé que sigui treta ab urgencia l'aigua que já entrà durant el temporal del diumenge, degut a que part del sostre es fora perque s'hi fan obres.

Acordat per la comissió d'Escorxadors completar la instalació d'escusats públichs, s'anuncia que'ls que vulguin prendre part en el concurs corresponent, poden presentar proposicions en plech tancat al Negociat d'Abastaments durant les hores de oficina y en el plaç de vuit díes, a comptar del día 11 del actual.

A dit negociat els enteraràn del material que's necessita.

La comissió de Cementiris necessita adquirir, pera'ls treballs de la brigada, pinzells, paletes, aiguarràs en llaunes, pintura al oli, blanch d'espanya, oli mineral rús en llaunes y lacre de primera classe.

Els industrials ab botiga que vulguin facilitar nota de preus poden presentarla en el Negociat de Cementiris, dintre del terme de vuit díes.

Serveys prestats al Laboratori Municipal durant el mes de setembre:

Secció de vacunacions.—Consultes de persones mossegades per animals, 55; persones vacunades contra la rabia, 8; curació de ferides fetes per animals, 41; persones vacunades contra la verola, 40; vacuna entregada al Deganat (tubus), 1,225; gossos agafats pels carrers, 585; animals observats, 46; gossos tornats als amos pagant l'arbitri, 125; ídem asfixiats, 425; ídem entregats a la Facultat de Medecina, 1.

Secció bacteriològica.—Anàlisis bacteriològichs d'aigües, 12; ídem de productes patològichs, 1; suero antidiftèrich entregat al Deganat (tubus), 36.

Secció química.—Mostres ingressades, 20; declarades bones, 17; sofisticades no nocives, 2 de pebre; sofisticades nocives, 1 de sidral.

Havent mort el cabo-brigada de la guardia municipal senyor Osta, l'alcalde ha nomenat pera ocupar la vacant al cabo l'on Sadurní Luna, qui desde fa molts anys està encarregat del cos de guardia de nit a Cà la Ciutat y del servey d'informació, desempenyantho a satisfacció de tothom.

El nomenament del senyor Luna ha sigut molt ben rebut a tot arreu.

La comissió d'Hisenda ha acordat facultar al alcalde pera que cambii de llech als directors dels mercats.

En quant al director general senyor Olivella, que té la direcció del mercat de Sant Josepli, com que va ser nomenat pel consistori, serà'l consistori el que digui si també ha d'entrar a la combinació.

Els carrilaires

Després de la vaga

(PER TELEFON)

Miting ferroviari

Madrid 9, 10 matí.

Valencia.—En el Saló Escalante se celebrà anit el miting ferroviari anunciat.

Presidí el company Domingo, el qual va fer la presentació del secretari del Comitè Central, senyor Cordoncillo.

Aquest exposà en breus paraules l'orígen, desenrotllo y resolució del conflicte.

Al aixecarse a parlar el senyor Barrio fou saludat ab una sorol'osa salva d'aplaudiments.

Explicà l'actitut del Comitè aconsellant el que s'aplassés la vaga, no per cobardía sinó per si la organisació no era encara prou consistent.

S'ha demostrat que no, y el sol anunci de vaga ha fet tremolar al Govern y a les Companyíes.

En Barrió acabà'l seu discurs excitant als ferroviaris valencians a que perseverin units y disciplinats, únich medi de lograr la victoria.

L'acte, en el qual regnà el major entusiasme, acabà ab un brevíssim resum del president.

En Barrio y en Cordoncillo han sortit ab el tren correo cap a Tarragona.

Els carrilaires de Bilbao

Bilbao.—En la Casa del Poble han celebrat els ferroviaris una reunió pera comentar el resultat de la vaga.

Presidí en Cecili González y parlaren el secretari de la Federació de les societats obreres Joseph Sales y el diputat provincial socialista senyor Prieto.

Els dos se mostraren entusiasmats ab la solució, que consideraren un gran èxit, obra de la disciplina y inquebrantable unió de les societats ferroviaries.

La normalitat

Madrid, 9, 4'15 tarda.

Continúa rebentse en el ministeri de Foment notícies del estat del moviment ferroviari, regnant completa normalitat, inclòs en la línia Central d'Aragó.

A Almería continúa el conflicte ja conegut, puix els obrers demanen la formació d'un escalafó y que's reintegri en sos llochs als vaguistes.

La companyía estudía la manera de solucionarho.

El conflicte a Almería

Madrid, 9, 5'15 tarda.

Almería.—El conflicte dels ferroviaris del Sud segueixen en el mateix estat.

El governador segueix celebrant conferencies ab els representants dels obrers y la companyía pera cercar la fórmula de solució del conflicte.

Els ferroviaris han celebrat una reunió pera donar compte d'un telegrama del president del Consell. Han acordat contestarli que si garantisa que'ls vaguistes seràn reintegrats en sos càrrechs tornaràn al treball. Sense aquesta condició, nò.

A la estació del Sur de Granada se han presentat y han sigut admesos per la empresa els maquinistes y fogainers.

També a Almería han solicitat tornar al treball molts vaguistes.

Al Govern militar han sigut allistats 70 ferroviaris reservistes, que han passat a prestar servey, després de posarlos el braçal.

Els carrilaires andalusos

Madrid, 9, 9'15 nit.

El ministre de la Governació ha manifestat que'l governador de Granada ha rebut un ofici dels ferroviaris andalusos notificantli la tornada al treball.

A la Companyía del Sur se realisa el servey de trens correus ab l'auxili dels maquinistes y fogainers de la Companyía Sucrera y de la Junta d'obres del port de Motril.

La Junta Directiva dels ferrocarrils ha enviat emissaris a distints punts, aconsellant persistir en la vaga, car temen el fracàs per la tornada al treball d'alguns elements.

Notes d'Almería

Madrid, 10, 12'30 matinada.

Almería.—Se nota que'l descoratjament cundeix entre'ls vaguistes, sobre tot desde que saben que la Unió Ferroviaria no'ls apoya.

Varis d'ells han demanat el seu reingrés a les Companyíes, que'ls han admés al treball.

Demà comensaràn a treballar cinch reservistes dels que estaven en vaga.

El governador conferencia tot sovint ab els obrers y ab els enginyers de la empresa.

Les últimes notícies afirmen que demà se solucionarà el conflicte, afegint que la Companyía no admetrà als més significats vaguistes, conservant en son lloch als esquirols que va pendre al seu servey.

El ferroviari Medina ha anat desde aquí a Granada en el correu, pera aconsellar als vaguistes que persisteixin en el paro.

El factor Nieto recorre la línia pera notificar als ferroviaris que sense'l dispido dels esquirols no's solucionarà la vaga.

Ha arribat a Granada el maquinista Puertas pera organisar el servey de mercaderies en unió d'altres dos que hi han anat del port de Motril.

A la Casa del Poble

Les notícies que's tenen a la Casa del Poble, de la vaga, diuen que'ls obrers se disposen a resistir, y que maquinistes y fogainers estàn disposats a no tornar al treball fins que siguin reposats els seus companys els vaguistes.

El Comitè se proposa consultar ab el ministre de Foment pera enterarlo de la gravetat que això podría tenir.

Sobre'ls progectes del Govern

Diu «La Tribuna»:

A pesar de tot lo que'l Govern ha dit en contrari, els projectes que's presentaràn a les Corts, com promesa feta als ferroviaris pera solucionar la vaga, varen ser examinats ahir tarda per primera vegada en Consell de ministres.

El treball, que com seu va presentar ahir als seus companys el senyor Villanueva, no respòn certament a quantes suposicions s'han aventurat en la premsa aquests díes, ab motiu de la promesa feta pel senyor Canalejas als individuus del Comitè ferroviari per mediació del senyor Amado.

El projecte de que's tracta es un excelent treball, en son conjunt, realisat per un competent funcionari del ministeri de Foment, y secretari particular d'un ex-ministre conservador, però que, com deixem dit, no està contingut en les concretes o suposades aspiracions dels ferroviaris.

Crédits extraordinaris

S'ha reunit el Consell d'Estat en plè y ha examinat, entre altres, dos expedients de crèdit extraordinari pera'ls gastos de movilisació y concentració ab ocasió de la vaga ferroviaria.

Importa un d'aquests crèdits pessetes 15.300,000 y l'altre 14.800,000; en junt més de 30 milions.

El Govern y la qüestió social

Parla el Sr. Canalejas

(PER TELEFON)

Madrid, 10, 12'30 matinada.

El «Diario Universal» publica avuy un article de la serie dels de «Conversando con el señor Canalejas», en el que estudía'l problema social y la política intervencionista que desde 1902 ha vingut desenrotllant el partit lliberal y la que després d'aquella data han realisat en el terreny de la iniciativa social homes com en Sagasta, en Gamazo, en Moret, en Rodríguez Pastor y altres pera vigorisar ab la saludable disciplina del dret, els dos grans fonaments de l'organisació social, anomenats treball y propietat.

En 1902 y en ulteriors propagandes, el senyor Canalejas va advocar pera que s'ampliessin les aplicacions de la expropiació forçosa, extenentse a l'utilitat social y recorda que'l senyor Montilla, en son discurs d'obertura de tribunals, va declarar arribada l'hora d'estudiar la reforma d'arrendament de terrenys incultes per causa d'utilitat pública.

Creu que tot això demostra que en els darrers deu anys s'incorporaren al partit lliberal per sos prohoms les doctrines más accentuades de l'intervenció de l'Estat en la industria y en la propietat territorial.

Aludeix al discurs-programa d'abril de 1905, que a son judici es el punt de partida de transformació del programa, y al manifesti els exministres lliberals de 1903, que reconeix que'l más greu dels problemes pendents es el social.

Enumera les lleys que darrerament ha portat al Parlament el partit lliberal, recordant que totes han trobat facilitats pera la seva aprovació, excepte la del contracte de treball que's troba detinguda a l'Alta Cambra epr la oposició de lliberals y conservadors.

Parla de la conveniencia de colocar al agricultura en condicions que permetin la seva transformació, associantse ab la terra el que la treballa y entre sí els que treballen.

Diré que es indispensable desenrotllar el correu intensiu, poblar de propietaris els camps y colocar als defensors del treball agrícol nacional en condicions de que's capacitin pera lluitar ab els importadors extrangers.

Això no s'ha oblidat desde les alteres del poder, y pera demostrarho, aquí està la lley de colonsació interior.

Parlant de les vagues, diu que aquestes son lícites y an elles deuen els obrers en gran prat les seves conquestes, però no's pot tolerar la violencia exercida sobre'l capital, perque implica'l reemplaç del regisme jurídich pel regisme de la força.

Davant de les coaccions del obrer en l'ordre moral, està clar que hi han les del patró, però s'ha d'esperar que l'educació atemperi tot això.

Anem camí d'un nou dret substantiu pera proveir millor a la difícil y complexa interpretació dels contractes, la sovació y la seva rescissió.

Si bé les jurisdiccions especials poden sorgir per la sola voluntat de les parts, no es fàcil en els moments del conflicte improvisar aquest acor, y per això hem d'encaminarnos a procurar que organcns permanents ab forsa de obligar custodiin l'interès general y superior de la societat y que per tribunals d'indiscutible imparcialitat se pon terme als conflictes, que en la resolució de les vagues els arbitratges substitueixin ab la legalitat a la anarquía.

Considera com vagues ilícites les que afecten a alimentació, transports, alumbrat y combustible, perque son serveys nacionals y funcions socials que responen al concepte de funcions públiques y sos obrers son per tant funcionaris públichs.

S'imposa sentar el fet únt del patró com del obrer en els serveys de ferrocarrils, tranvíes, gas, aigües y altres similars, no podent equipararse al patró individual o colectiu que organisa un capital pera una industria aprena al servey públich y a tota concessió del Estat, ni l'obrer o colectivitat obrera que pacta ab el patró, ab els patrons y obrers que exerciten una funció administrativa local o general, però de caràcter públich.

Aquest divers concepte exigeix desenrodllar els termes de la lley d'accidents del treball, l'aplicació de la qual a l'agricultura estudía detingudament el Govern; desenrodllar, pera constituirlo com un gran organisme nacional, el meritori Institut de Previsió; introduir reformes en l'Enjudiciament pera solventar els conflictes industrials.

Advoca pel major desenrotllo d'una ràpida política sanitaria y exposa els bons desitjos que pera això animen al Govern, encara que es llarch, difícil y costós, sense oblidar lo que ja han fet els conservadors.

Exposa els esforsos fets pera arribar al servey militar obligatori, y diu que encara que en la vigent lley de reclutament se mantenen les quotes pera servir menys temps, ha quedat suprimida la maladicció social de fer servir sols al pobre. Ara, encara que per menys temps, els richs estàn també obligats a permanèixer en files, y tant de bò que hi hagi día que, ampliant la guardia civil y constituint un nucli de professionals voluntaris, puguin atendre les necessitats normals de la nació.

Anuncía que podrà anarse disminuint paulatinament el servey forsós a mida que aumenti el número de voluntaris, fins que arribin a trobarse totes les classes socials en una relativa igualtat.

Respecte al impost de consums, recorda lo que contra ell digueren alguns dotzeanyistes, y adverteix que la major part de les perturbacions y malestar local, s'han degut an aquest impost que ha desaparesout cinch vegades per moviments revolucionaris d'Espanya. Desde 1812 a 1912, un sigle, ha sigut combatut per les més prestigiosas autoritats del liberalisme espanyol.

Insistbeix en els propòsits intervencionistes que sempre han animat al partit lliberal, y acaba ab aquestes línies:

En suma, el partit lliberal ab alguna discordia en la doctrina, però ab unànim concordia en l'actitut y el propòsit, sugereix alsS governants d'avuy, la confiança de que si en alguna cosa rectifiquen velles ensenyances, s'adcomoden a la mentalitat present y encaminin l'activitat del Estat una obra de reforma social, els complements de la qual corresponen a la Universitat, a l'Iglesia, a la familia y a quantes institucions vigorisen les energíes morals en totes les societats cristianes.

Govern civil

Continúen les felicitacions

Durant el día d'ahir el governador va continuar rebent visites de felicitació pel seu nomenament de Fiscal del Suprem.

El personal del Govern civil, acompanyat del secretari d'aquest centre oficial don Joseph Die, va estar a saludar al senyor Portela, felicitantlo per al al motiu y despedintse.

El senyor Portela va donar al personal les gracies pel seu concurs, dient que estava molt satisfet dels seus serveys y que d'ells se recordaría d'aquí en avant.

De Sanitat

S'autorisa'l traslat del cadavre de donya Carme Font y Amigó desde aquesta capital, ahont morí ahir, al cementiri de Papiol.

Se redueix a 25 pessetes una multa imposada a Joseph Compàs, de Sant Pere de Torelló.

S'imposen varies multes de 100 pessetes a propietaris d'edificis ahont se troben instalades industries per inexecució de millores higièniques.

S'ordena la busca y captura del dement Gabriel Gassol Minguella.

Se concedeixen 15 dies de pròrroga a don Joseph Sastre, pera realisar certes obres d'higienisació a casa seva.

Se remèt a la Diputació l'aute de reclusió definitiva del alienat Joseph Pujol.

Per haver realisat les obress per la inexecució de les quals foren multats, se condonen les multes de 100 pessetes imposades a donya Flora Rubio y a don Pere Cardona.

Segons els datos recullits per l'Inspecció provincial de Sanitat, la mortalitat, durant el mes d'agost pròxim passat, en tots els pobles d'aquesta provincia, ha sigut: per tifoide, 36; verola, 2; xarampió, 42; escarlatina, 16; coqueluche, 52; difteria, 4; grippe, 105; pneumonia, 5; y tuberculosis, 130. Total, 394.

Promitg dels mesos d'agost en els anys passats, 1850.

Combinant els malalts en grupus ens donen: pera malaltíes propies de l'infancia, 114; pera la grippe, 105; pera la tuberculosis, 130, y pera'l reste de malaltíes, inclosa la tifoidea, que actualment son les més evitables per l'aplicació dels preceptes higiènichs, 45.

El promitg en igual mes d'anys anteriors, dóna pera aquest últim grupu, 320.

En alguns districtes podem dir que no s'han visitat malaltíes infecciones. Berga acusa 3 malalts, un per pneumonia y dos per tuberculosis, y Sant Feliu de Llobregat, 8, tots de pneumonia y tuberculosis.

Per les oficines de Sanitat s'han donat ordres concretant les petites millores que s'havíen de realisar en tots els establiments públichs de la provincia y en les escoles públiques y particulars.

Ja quasi la totalitat de les reformes ordenades s'han realitzat.

Les ordres respecte a establiments dedicats a petites industries alcancen individualment a uns 25.000 industrials, dels que uns 10.000 ja han acabat les obres, en la seguretat de que aviat quedaràn acabades les restants.

S'han imposat durant els mesos transcorreguts de l'any, més de mil multes per no realisar dintre del plaç les obres ordenades. Fins al present se n'han condonat més de 500 per haver obeit després lo manat. Vist l'interès y bona voluntat de la gran majoría, per complir les ordres emanades de la sanitat, es d'esperar siguin pochs els que siguí precís castigar pera conseguir que executin les obres ordenades.

Dels pobles visitats pel senyor inspector provincial de Sanitat, en 42 s'han realitzat totes les obres ordenades als ajuntaments y particulars. En molts dels restants sols queda un deu per cent d'industrials que per diferentes causes no han realisat les obres: tots han sigut multats.

Varis ajuntaments han realisat obres importants relacionades ab la higiene. Sitges ha construit un hermós hospital. Castellar un gran cementiri. Castellersol un bon escorxador. Sant Feliu de Codines està construint un excelent escorxador. Mataró té molt avançades les obres d'un important escorxador, que estarà dotat de les condicions de la higiene moderna. Sant Feliu de Llobregat ha construit una bona xarxa de clavagueres. Calella està començant la seva xarxa de clavagueres. La Garriga ha ampliat considerablement el seu escorxador y construit un petit asil. Per no fer interminable aquesta llista direm que passen de cinquanta els pobles ahont s'han realitzat o's realitzen obres importants en benefici de la higiene.

De la secció de Sanitat han sortit en els mesos transcorreguts 7.469 comunicacions donant ordres individuals o colectives y comunicant resolucions que afecten a Sanitat.

Continua la disminució de mortalitat a Barcelona y en la seva provincia ab respecte a la mida d'anys anteriors en prop de quatre mil individuus, dels que aproximadament la mitat corresponen a la capital.

L'estat sanitari en tota la provincia no pot ser més satisfactori; no sols han disminuit fins a una quinta part les malaltíes y defuncions per infeccions, sinó que també han disminuit en una sexta part les defuncions per malaltíes comuns.

Donades les excelents condicions higièniques de Barcelona y de quasi tots els pobles de la provincia, se conseguirà segurament reduir la seva mortalitat moltíssim més, fins alcançar un promitg de quinze per mil, si les autoritats y vehins persisteixen en la campanya sanitaria, que deu ser continua y progressiva, sense esperar a que'ns amenacin epidemies pera ocuparnos de la conservació de la salut, que es base de prosperitat dels individuus y de les colectivitats.

ESTÓMAGO

Curación del 98 por 100 de las enfermedades del estómago é intestinos con el Elixir Estomacal de Saiz de Carlos. Lo recetan los médicos de las cinco partes del mundo. Tonifica, ayuda á las digestiones, abre el apetito, quita el dolor y cura la

DISPEPSIA

las acedías, vómitos, vértigo estomacal, indigestión, flatulencias, dilatación y úlcera del estómago, hipercloridria, neurastenia gástrica, anemia y clorosis con dispepsia: suprime los cólicos, quita la diarrea y disentería, la fetidez de las deposiciones y es antiséptico. Vigoriza el estómago é intestinos, el enfermo come más, digiere mejor y se nutre. Cura las diarreas de los niños en todas sus edades.

De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30, MADRID
Se remite folleto á quien lo pida.

Teatres

CATALA

GRAN TEATRE ESPANYOL. — Aquesta nit s'estrenarà, en aquest teatre, la farsa en un acte, del eminent autor Santiago Rusiñol, «El triomf de la carn» ab el següent repartiment:

«Senyor Rafecas», Aymerich; «Senyora Flora», Dolors Pla; «Don Felip», Galceràn; «Don Ambrós», Daroqui; «Don Segimon», Ramon Tor; «Don Pasqual», Sirvent; «Don Pere Pau», Bozzo; «Ramoneta», Ramona Mestres; «Francisquet» Bardem.

L'acció, contemporania.

***

El Sindicat d'Autors Dramàtichs prepara pera'l dissapte vinent una funció en homenatge al degà de nostres dramaturchs don Joseph María Arnau, posant en escena les seves comedies «La mitja taronja» y «Les tres alegríes» (3 y un actes).

mitja taronja» y «Les tres alegríes» (tres ball alusiu de don Joseph Roca y Roca.

CASTELLA

El drama en quatre actes «Más fuerte que el amor», que's representarà, avuy, dijous, al Teatre de Catalunya (Eldorado), pera debut de la notable companyía Villagómez, serà desempenyat ab arreglo al següent repartiment:

«La duquesa viuda de Talavera», senyora Segura; «Carlos, duque de Talavera», senyor Villagómez; «El marqués de Ondárroa», senyor Puigmoltó; «La marquesa de Ondárroa», senyora Castillo; «Carmen», senyora Molgosa; «Totó», senyora Alvarez Segura; «Felisa», senyora Sala; «Guillermo», senyor Riveta Mareca (P.); «La princesa Savelli», senyora Sala; «Guillermo», senyor Rivero; «El príncipe Savelli», senyor López Alonso; «El marqués de Moraleda», senyor Giraudier; «Paco Utrillo», senyor Guillén; «Leopoldo Castrojeriz», senyor Lombía; «Ricardo Flores», senyor Alvarez Segura; «Dedé», senyor Nicolau; «Un criado», senyor Córdova; «Otro criado», senyor Sala.

LIRICH

Operetes y sarsueles

TEATRE NOU-SORIANO. — Malament ha començar la temporada d'aqueta mena d'espectacles que han tingut tant temps el favor del públich. París, Madrid y Berlín s'han posat d'acort pera enviarnos estrafanades insulses, patoxades aburrides. A «La Alegre Polonia», fracassada en el Tívoli, ha seguit «La Tournée Ripolin», vaudeville parisènch, fracassat al Teatre Nou; y a n'aquest fracàs ha seguit el de «La Reina del Albaicín», procedent de Madrid, que va estrenarse ahir al Teatre Soriano.

Poques vegades hem vist obres més dolentes que aquestes dues darrerament estrenades: després de «La Tournée Ripolin», pensàvem que no podía haverhi rès pitjor: donchs, ens equivocàrem. «La Reina del Albaicín» bat el record. No's pot donar rès més anodí, més ronte y a la vegada irrespectuós, sense sòlia, ni ab música més dolenta.

Si les empreses no poden donar al públich obres millors que les estrenades, val més que plegin. No concebim que empreses y directors vulguin perdre'l temps y els diners fent representar obres com les tres esmentades.

Espigolant pels teatres d'Europa, ja que Madrid no dona rès de bò, poden trobarse obres que, si no son «El conde de Luxemburgo» y «La viuda alegre», tenen sentit comú y una mica d'art, de alegría, de bona música, sobre tot. Es impossible que tota la producció francesa, vienesa y alemanya sigui lo que

aquest any serveixen al públich... però lo bò, es car.

Y no parlem de les traduccions y arranjaments fets sense conèixer el teatre, ni'l castellà, ni'l francès, ni l'alemany... El teatre, encara que sigui el de genre alegre, d'opereta y sarsuela es una cosa més seria de còm el consideren els nostres empresaris... y els actors que'l representen. Mes en el pecat trobaràn la penitencia. El públich desertarà en absolut d'aquests espectacles, si no tornen al bon camí del seu començament.

Jochs Florals de Les Corts

Veredicte

Flor Natural, núm. 84, «Egloga»; Lema, «A plena llum».

Accèssit, núm. 144, «Sonata tardoral»; L., «Glosari de sonets».

Premi I, del Institut Frenopàtich: No s'adjudica.

Accèssit primer, núm. 171, «L'extrangera».

Accèssit segon, núm. 218, «De la vida y del amor»; L., «Feminitats».

Premi II, den Joseph Deu y Mata: núm. 81, «Instantanies»; L., «Fent camí».

Premi III, de la casa Chamón y Triana: núm. 136, «El treball»; L., «Cusidora».

Premi IV, den Joan Vallès y Pujals: núm. 41, «Les gentils»; L., «Dedicatories».

Premi V, den Ramón María Casades: núm. 71, «Pomell de galaníes»; L., «A vos...»

Premi VI, d en Jaume Cladellas: número 220, «La més alta»; L., «Penediment».

Premi VII, den Esteve Llobet: número 65, «La flor del geni»; L., «Idealitat».

Premi VIII, den Frederich Victor: número 226, «Romiatge d'un visionari»; lema, «Assaig de novela ciutadana».

Premi IX, de la Societat choral «La Joventut»: núm. 118, «Importancia social de l'obra den Clavé»; L., «Progrés, Virtut, Amor».

Premi X, den Vicens Deu: núm. 224, «Pàgines íntimes (El vell piano)»; lema, «Recorts».

Accèssit, núm. 90, «Del saltador estant»; L., «De sabis es errar».

Premi XI, den Joseph Carcereny: número 172, «Poemes de la tarda». L., V.

Premi XII, den Marián de Foronda: núm. 102, «Cansó heróica».

Barcelona, 8 d'octubre de 1912. — Joan M. Guasch, president; Lluís Via y Joseph María Folch y Torres, vocals; Joseph Rodergas y Calmell, secretari.

NOTA. — L'entitat organisadora prega al poeta guanyador de la Flor, se serveixi posarse d'acort ab ells pera la celebració de la festa.

Congrés de Música Sacra

Hem rebut el programa del Tercer Congrés Nacional de Música Sagrada. Es un follet de 16 planes, editat ab molta pulcritut y cura. Conté l'alocució del senyor Bisbe de Barcelona, l'horari dels principals actes que's celebren, el qüestionari ab el nom dels ponents y senyors que composen les meses presidencials; el reglament, varies observacions y una breu relació dels principals monuments que podràn visitar els congressistes. Ilustren el text, excelents fotogravats de varies vistes de Barcelona, que tenen relació ab els actes del Congrés.

—

Ens comunica la comissió de Prempsa del esmentat Congrés, que ha rebut importants Memories de conegudes personalitats del mon musical.

Anuncis oficials

Societat General d'Aigües de Barcelona

Obligacions 4 per 100, sèrie A.—Pagament del cupó núm. 5.—Vencent el 15 dels corrents el cupó núm. 5 de dites obligacions, se participa als tenedors de les mateixes que, a partir de dit día, quedarà obert el pagament del esmentat cupó, tots els díes feiners, deducció fahedora dels imposts legals, en les oficines de la Societat Anònima «Arnús Garí», carrer Nou de Sant Francesch, núm. 7, d'aquesta ciutat.

Barcelona, 9 d'octubre de 1912.—El director, M. Brunsquel.

INGRESSOS de la Companyía dels Camins de Ferro del Nort d'Espanya

LÍNIES	Kilòms. en explotació	Ingressos desde'l 11 al 20 de Sbre. 1912 Pessetes Cts.	1911 Pessetes Cts.	Diferencia Pessetes Cts.	Ingressos desde'l 1 janer al 20 Sbre. 1912 Pessetes Cts.	1911 Pessetes Cts.	Diferencia Pessetes Cts.
Madrid a Irún y sos ramals	909	1.633.531'85	1.481.288'71	+ 152.243'14	33.585.667'93	32.009.371'78	+ 2.576.296'15
Alsa a Santander	139	119.639'88	132.601'96	— 13.038'08	2.887.833'81	2.382.000'90	+ 505.832'91
Saragossa, Pamplona, Barcelona	773	1.002.526'86	842.627'17	+ 159.899'69	20.428.172'00	18.183.463'12	+ 2.244.708'88
Tudela a Bilbao	249	379.714'33	238.131'94	+ 141.582'39	7.681.313'82	6.837.577'39	+ 843.736'43
Almansa a Valencia y Tarragona	524	598.344'80	498.907'89	+ 99.437'	15.847.974'46	13.355.731'38	+ 2.492.243'08
Asturias, Galicia y León	741	759.565'24	629.017'12	+ 130.548'12	17.873.741'86	16.294.061'06	+ 1.579.680'20
Villabona a Avilés	21	20.093'35	12.623'58	+ 7.469'77	485.394'25	535.825'03	— 70.430'78
Ciaño a Soto de Rey	22	15.759'33	11.139'82	+ 4.619'51	516.634'72	463.632'15	+ 52.002'57
Lleida a Reus y Tarragona	103	62.801'04	59.714'02	+ 3.087'02	1.772.072'21	1.613.942'63	+ 158.130'18
Sant Joan de les Abadeses	112	112.597'22	109.005'86	+ 3.591'36	2.627.167'14	2.514.187'98	+ 112.979'16
Valencia a Utiel	88	44.847'78	51.451'50	— 6.603'72	1.169.324'32	1.026.476'65	+ 142.847'67
Total la xarxa	3.681	4.749.435'77	4.066.599'57	+ 682.836'20	105.874.767'12	95.236.770'67	+ 10.637.996'45

Barcelona 30 setembre de 1912. — El Secretari del Comité, *Alfred Fuster*.

Religioses

La Congregació de la Purificació de Nostra Senyora y Sant Francisco de Borja, obsequiarà al seu Patró avuy, dijous, día 10, festa del Sant, ab missa de Comunió voluntaria a dos quarts de vuit, a l'iglesia del Sagrat Cor de Jesús.

Diputació

— Als funerals de l'infanta María Teresa hi hà assistit en representació del senyor Prat de la Riba, el senyor Bartrina.

— La Comissió provincial de la Diputació, en la sessió d'ahir va despatxar els següents assumptes de la secció de Governació:

Autorisació solicitada per l'Ajuntament de Santa Eularia de Ronsana pera enagenar un immoble pertanyent al municipi y pera la construcció d'un cementiri.

Suspensió d'un acort del Ajuntament d'Arenys de Mar pel que's concedí pròrroga a varis propietaris pera la construcció d'aceres.

Recurs de don Pau Vicet y altres contra l'acort del Ajuntament d'aquesta ciutat pel que s'adjudicà a la Companyía Barcelonesa d'Electricitat el servey d'alumbrat públich.

Del Port

—Procedent de Gandía ha arribat el vapor «Federico», portant càrrega general.

Ha amarrat al moll de Muralla.

—El vapor «Ciudadela», que ha arribat de Mahó, ha pujat al dich.

—Ab carregament de bestiar porquí ha arribat el vapor «Isla de Menorca», amarrant al S. del moll de Barcelona y passant després al de Muralla.

—De Glasgow ha arribat el vapor «Bacquio» ab carregament de carbó.

Ha amarrat al moll de Sant Beltràn.

—El vapor «Villena», que portava carregament de moltons, ha arribat de Cartagena.

—Ha arribat de Gènova el trasatlàntich «Antonio López».

—Ha sortit el correu de Manila, «Legazpi».

A l'extranger

(DE L'AGENCIA HAVAS)

DE L'ARGENTINA

Desgracia

Buenos Aires, 9.—S'ha enfonzat una galería d'una casa en construcció, que dona als carrers de Florida y San Martín, resultant 27 obrers ferits, 5 d'ells de gravetat y 2 mortalment.

D'ITALIA

Condemna

Roma, 9.—En Dalba, que pel mes mars darrer va enjegar un tret de revòlver al Rey Víctor Manuel, sense tocarlo, ha sigut condemnat a 30 anys de reclusió, set d'ells d'isolament absolut.

DE XILE

Elecció anulada

Santiago de Xile, 9.—El tribunal de apelació ha anulat la elecció del Consell Municipal de Santiago de Xile, per vicis electorals.

MERCATS DE COTÓ

Telegrames facilitats per D. L. Mata y Pons, de Barcelona

9 octubre de 1912

Mercat de Liverpool

	Obre	Alsa	Baixa
Octubre-Novembre	6'04	—'01	—'—
Desembre-Janer	5'98	—'01	—'—
Janer-Febrer	N	—'—	—'—
Mars-Abril	6'02	—'01	—'—
Maig-Juny	6'04	—'01	—'—
	—'—	—'—	—'—
	—'—	—'—	—'—

Telegrama 12'15. Vendes 10.000.

Disponible	6'31	—'03	—'—
Octubre-Novembre	6'04	—'01	—'—
Janer-Febrer	6'—	—'02	—'—
Mars-Abril	6'02	—'01	—'—

Tanca Liverpool.

Agost-Setembre	—'—	—'—	—'06
Setembre-Octubre	6'02	—'—	—'06
Octubre-Novembre	5'97	—'—	—'06
Novembre-Desembre	5'91	—'—	—'06
Desembre-Janer	5'91	—'—	—'05
Janer-Febrer	5'93	—'—	—'06
Febrer-Mars	5'94	—'—	—'06
Mars-Abril	5'96	—'—	—'05
Abril-Maig	5'97	—'—	—'05
Maig-Juny	5'98	—'—	—'05
Juny-Juliol	5'98	—'—	—'05
Juliol-Agost	5'98	—'—	—'05

Mercat de Nova York

	Obre	Alsa	Baixa
Octubre	10'48	—'—	—'08
Desembre	10'69	—'—	—'12
Janer	10'63	—'—	—'11
Mars	10'79	—'—	—'09

Telegrama segón.

Octubre	10'44	—'—	—'12
Desembre	10'69	—'—	—'12
Janer	10'66	—'—	—'10
Mars	10'78	—'—	—'10

Tanca Nova York
(Telegrama d'ahir a les 11 nit.)

Octubre	10'47	—'—	—'09
Desembre	10'71	—'—	—'10
Janer	10'67	—'—	—'07
Mars	10'83	—'—	—'05

MÉS TELEGRAMES Y TELEFONEMES DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(PER TELEFON)

La «Gaceta»

Madrid 9, 10 matí.

La «Gaceta» publica:

Disposant s'entengui modificat en el sentit que s'indica la convocatoria del concurs de trasllat pera la provisió d'escoles nacionals de primera ensenyança, publicat en la «Gaceta» del 7 de setembre prop-passat.

Dich surant a fons

Coruña.—Se considera definitivament perdut un gran dich surant que'ls anglesos portaven a la badía portuguesa de Lagos pera que l'utilisessin els vaixells de la esquadra que van allí molt sovint.

El temporal embarrancà el dich, a pesar dels esforsos que feren els remolcadors holandesos que'l conduíen.

Ahir se verificà la darrera temptativa de salvament, prenenthi part els dos remolcadors que conduíen el dich, el vaixell «Nova» arribat de Gibraltar y els elements portats de la Coruña.

Els esforsos han resultat estèrils.

Les pèrdues representen prop de tres milions de lliures.

Explosió dins d'una fàbrica.

Gijón.—En un forn d'una fàbrica de acers hi va haver ahir tarda una formidable explosió que tingué per causa l'aglomeració de gasos.

Encara que en els primers moments se va creure que havíen ocorregut moltes desgracies, aquestes s'han reduit, per fortuna, a tres ferits lleus.

Els danys materials tenen també molt poca importancia y es de suposar que s'adobaràn dintre de pochs díes.

Els treballs de la fàbrica no s'han interromput.

Exportació de bestiar

Coruña.—Continúa l'envío de bestiar gallego pera assortir a les tropes italianes que operen en la Tripolitania y la Cirenaica.

Combinació de governadors. — El de Barcelona.

Madrid, 9, 2 tarda.

Aquest matí al despatxar ab el Rey, ha sotmès el senyor Canalejas a la firma regia els decrets relatius a la anunciada combinació de governadors.

Se nomena governador de Barcelona al actual de Sevilla, senyor Sanchez Anido, passant a Sevilla el de Badajoz, senyor Cabrerizo.

Pera'l Govern d'Avila que queda vacant per renuncia del senyor Mora García, se nomena al diputat a Corts senyor Pedrazuelo.

El president, al donar compte als periodistes d'aquesta firma ha dedicat grans elogis als governadors compresos en la combinació, y singularment al senyor Sanchez Anido, de qui ha fet un lleuger esboç biogràfich, recordant que quan va deixar el Govern civil de Granada, molts elements influyents de aquesta població li telegrafiaren expressant el sentiment ab que veyen la marxa del senyor Sanchez Anido.

També ha sigut alcalde de la Coruña.

El senyor Sanchez Anido es gallego, jove y inteligent, y espera'l senyor Canalejas que desempenyarà ab gran acert el Govern de Barcelona.

Lo que diu en Canalejas

En aquests moments, el president del Consell està molt enfeinat, preparant la excursió a Toledo en honor de les missions americanes, que tindrà lloch el divendres y concorreràn a la mateixa unes cent persones.

Sortiràn de Madrid a les nou del matí y tornaràn a última hora de la tarda.

Els excursionistes esmorzaràn en el pati de San Juan de los Reyes y abans y després del esmorzar visitaràn els més importants monuments de la imperial ciutat.

El diumenge, a les sis de la tarda, hi haurà un thè en el domicili de la Unió Iber-Americana, en honor dels americans.

Ab això y els dos actes, el de casa del senyor Canalejas y el del Senat, acabaràn els obsequis que han de tributarse, a Madrid, als americans.

La excursió a Aranjuez no tindrà caràcter oficial y se limitarà a saludar als argentins la infanta Isabel.

Aquesta pensava haver donat una festa en el seu palau, però'l dol de la Cort ho ha impedit.

El senyor Canalejas, fent un suspir molt fort, ha dit:

—Y el dilluns, a les Corts.

Y hi haurà tasca llarga—ha afegit, després d'una pausa — enumerant els molts y ja coneguts projectes que'l Govern prepara.

Crech que no's podrà dir que no hi hà materia parlamemntaria: projectes de ferrocarrils, lley d'associacions, pressuposts, projectes d'Hisenda, etc., etc.

Segurament no anem a tenir prou tasca al final del quint any.

Aixís ha acabat les seves manifestacions el president del Consell.

La cullita del moresch

Madrid 9, 4'15 tarda.

De la estadística formada per la Direcció general d'Agricultura sobre la recolecció de cereals, resulta que la cullita de blatdemoro s'ha perdut en sa quasi totalitat.

El ministre de Foment estudía el medi de procurar recursos a les regions perjudicades hont aquesta producció constitueix sa major riquesa.

De Instrucció pública

Ha visitat aquest matí al senyor Alba una nombrosa comissió de mestres de Madrid pera demanarli que's cumplexi el R. D. de 15 de febrer en el que s'inclueixen 15 individuus de la tercera categoría.

El ministre d'Instrucció pública ha contestat als seus visitants que per ser aquesta una qüestió molt delicada ha d'estudiar sa resolució ab gran deteniment, pera resoldre en justicia.

També l'ha visitat una comissió de perits industrials pera demanarli que's modifiqui la llegislació y se'ls reconegui els drets a que son acreedors.

El ministrre s'ha mostrat disposat a accedir a aitals desitjos.

El senyor Alba ha desmentit que tingués projectat per ara cap viatge a Saragossa, y menys a les festes, ab tot y les reiterades invitacions que ha rebut de varis centres de cultura.

Aquest viatge'l realitzarà més endavant.

La Cambra de Comerç de Saragoça.

Madrid, 9, 5'15 tarda.

Sarragossa.—S'ha reunit la Cambra de Comers, acordant recullir antecedents pera informar quan se tracti de llegislar sobre'ls serveys ferroviaris.

També ha acordat adherirse al projecte de celebrar una assamblea de Cambres de Comers y estudiar el projecte d'establiment d'un Museu comercial espanyol.

S'ha telegrafiat al senyor Canalejas pregantli que abans de llegislar en materia de ferrocarrils s'escolti a les societats econòmiques.

De Castelló

Castelló.—Pera ultimar detalls sobre l'emprèstit concertat per l'Ajuntament se troba aquí un representant de la Banca Arnús, de Barcelona.

Els regidors treballen ab entusiasme pera lograr la transformació de la ciutat.

A Benicarló s'ha produit un moviment d'opinió pera demanar a la companyía del Nort que trasladi el dipòsit de màquines existent a Tortosa.

Els consums a Mallorca

Palma.—Aviat se celebrarà una Assamblea d'ajuntaments pera aprovar la exposició que's dirigirà al Govern en súplica de que'ls pobles d'aquesta provincia se beneficíin ab la supressió dels consums que avuy disfruten sols les capitals y poblacions d'importancia.

Subastes de ferrocarrils

S'ha celebrat al ministeri de Foment la subasta de dos troços del ferrocarril que falten construir en la línia de Ripoll a Puigcerdà.

Pera'l primer troç s'han presentat set plechs y pera'l segón quatre.

S'han adjudicat a don Francisco Garrido, marquès de Valencia, que ha fet una rebaixa en el tipu de subasta de més de 141,000 pessetes.

També s'ha celebrat la subasta del ramal ferri de Medina de Rioseco a Palencia, essent adjudicada a la companyía dels ferrocarrils de Castella, constructora de la línia de Palencia a Villalon, pel tipu de subasta.

La minoría de conjunció

El día 14, a les onze del matí, se reunirà al Congrés la minoría de conjunció republicana-socialista.

Conferencia

El president del Consell ha conferenciat ab el ministre d'Espanya a Lisboa, marquès de Villalobar.

Obsequis

La presidencia del Senat obsequiarà demà ab un té a les missions americanes.

La Cambra de Comerç els oferirà un xampany d'honor.

Procedencia bruta

Tenerife.—Ha arribat el vapor «Wastgenvald», procedent de Veracruz.

Porta 30 tripulants atacats de malaltia contagiosa.

Al port ha mort un segón oficial.

Les autoritats y la Junta de Sanitat han denegat la inhumació del cadàvre en aquest cementiri.

El barco ha sigut despatxat pera'l llatzaret de Vigo, sense permetre desembarcar els 35 passatgers que veníen an aquestes illes.

Les errades de la "Gaceta".—La provisió d'escoles

Madrid, 9, 9'15 nit.

La «Gaceta» publica la següent disposició de la Direcció general de Primera Ensenyança, a la que ja'ns hem referit al donar el sumari d'aquest periòdich oficial.

En cumpliment del últim paragraf de la convocatoria del concurs de trasllado pera la provisió d'escoles nacionals de primera ensenyança publicada en la «Gaceta» del 7 de setembre pròxim passat, les Juntes provincials han reunit datos pera les rectificacions que en la mateixa procedeix introduir pera subsanar errors patits y excluir les places proveides y fora de concurs, algunes de les quals no foren allavors eliminades.

Per virtut d'aquests datos s'introdueixen en la convocatoria referida les següents modificacions:

Escoles de noys.—Rectorat de Barcelona.—S'elimina una de les escoles de Barcelona, procedent del desdoble escolar; se'n agreguen, una de Badalona y una de Batea (Tarragona), advertint que ahont diu Llars, Tuger y Juca, vol dir Llers, Buger y Inca, respectivament.

Escoles de noyes.—Rectorat de Barcelona.—Se'n agreguen, una escola de Barcelona procedent del desdoble y una plaça de mestra de secció de les graduades anexa a la Normal, y se segrega la de Artesa de Segre (Lleida), advertint que ahont diu Santini y Campo, deu dir Santany y Camps, respectivament.

La Direcció general ha disposat que s'entengui modificada la convocatoria ab les anteriors rectificacions, podent els aspirants que hagin solicitat plaça, les condicions de la qual s'alteren, renunciarla, donantlos un plaç de 20 díes pera que puguin solicitar en forma reglamentaria les vacants agregades.

Gratitut

El secretari particular del infant don Ferràn dirigeix, en nom d'aquest, una carta als periòdichs donant les gracies per les mostres de carinyo rendides a la memoria de sa malhaurada esposa.

Funerals

A Segovia, Pamplona, Saragossa, Oviedo, Burgos y Santander s'han celebrat avuy solemnes funerals per l'ànima de la infanta María Teresa, ab assistencia de les autoritats, corporacions, personalitats y numerós públich.

La Pino

L'actriu Roser Pino treballarà als començaments del pròxim any en el Teatre de la Rejane, de París, estrenant una obra que escrigué expressament pera ella en Ruben Darío.

En Max Linder

Max Linder explica aixís l'accident que sofrí anit.

El salt en que sofrí la caiguda el dóna sempre de la escena a un palco de la esquerra del actor y té que fer una flexió ab el bràs dret, que es ahont té més força.

Aixís ho feu el primer día; però'ls abonats de dit palco s'oposaren a que'l repetís, y allavors se dirigí al costat oposat, li flaquejà el bràs esquer y donà ab el seu cos sobre una butaca.

An això's deu l'accident.

L'Alcalde de Madrid

Se diu que l'alcalde de Madrid, senyor Ruiz Giménez, ha presentat la dimissió, per la escassa atenció que ha prestat el Govern an alguns dels seus projectes, com el d'aprofitament de les aigües residuaries, la municipalisació del abastament de carns, la concessió d'una subvenció per capitalitat y altres de més poca importancia.

Càrrech militar

El Rey ha firmat un Decret de Guerra, promovent al empleu d'interventor del exèrcit al interventor de districte, don Lluís Sánchez Rodríguez y destinantlo a la quarta regió (Catalunya).

La producció de cereals

En el ministeri d'Hisenda s'estàn estudiant ab deteniment els datos que ha fet públichs el de Foment sobre la producció de cereals espanyols en 1912, a fi d'establir comparacions ab la d'anys anteriors.

Aquest estudi té relació ab la probable importació de blats ab els respectius drets duaners.

Projectes d'Hisenda

Oficiosament se diu que en una de les primeres sessions del Congrés se llegiràn projectes solicitant la concessió de varis crèdits extraordinaris.

Aquests crèdits se refereixen a quantitats que encara no's coneixen.

No sería extrany que's llegís també un projecte de caràcter aranzelari.

El presupost de liquidació

El presupost de liquidació, que's llegirà a les Corts en una de les sessions immediates a la seva obertura, fou ahir examinat pel Consell de ministres, davant del qual exposà'l senyor Navarro-Reverter el seu complet desenrotllo.

Compendrà tots els gastos fets y els compromesos per lleys fins al primer de janer de 1914.

Segons sembla, aquest presupost arriba a una soma que s'acosta a 300 milions de pessetes.

Al Senat

En el Senat s'ultimen els detalls de decorat pera'l thè ab que l'Alta Cambra obsequiarà demà a les missions americanes que han vingut a Espanya ab motiu de les festes del Centenari de les Corts de Cadiz.

La comissió de govern interior ha invitat a tots els senadors y diputats y gran nombre de personalitats, calculantse en més de dos mil els assistents al acte.

Els passadiços de l'Alta Cambra ofereixen pel seu adorno artistich un soperb aspecte.

A les seccions s'hi han colocat gran nombre de taules pera servir als invitats.

La Mancomunitat a Andalusía.

Sevilla. — L'ex-director d'administració local, diputat a Corts don Carles Cañal, ha emès la seva opinió sobre'l projecte de lley de Mancomunitats, considerant que entranya un problema d'alt interès nacional.

S'extranya de que els que combateren a sanch y a foch el projecte d'Administració local, defensin el de Mancomunitats, venint a donar ara al senyor Maura els aplaudiments que abans li varen regatejar.

Entèn que'l projecte no variarà la substancialitat de les coses, continuant tot com fins ara. Tot lo que no sigui reformar radicalment l'organisació municipal, enrobustir les hisendes locals y vigorisar la vida y l'hisenda provincials, serà aixecar un edifici sense ciments.

Ab el projecte actual, salvo unes quantes provincies, les demés arrossegaràn vida esllanguida y decadent.

Com en la majoría de les Diputacions hi manca assumpte, celebren comptades sessions.

La gran Mancomunitat andalusa, opina el senyor Cañal que quasi no pot reunirse ab cert caràcter de permanencia. Andalusía's divideix en alta y baixa: dos nuclis ab forta substancialitat, però ab distints orguens de vida material y espiritual, distinta posició geogràfica y vertent a diferents mars.

Si's constitueix la Mancomunitat andalusa donarà pochs fruits, en concepte del senyor Cañal, a menys que les corporacions locals no rebin abans la seva força y vigor que necessiten, lo que sols pot conquerirse realisant la reorganisació administrativa y fentse deslindament entre les hisendes municipal, provincial y del Estat.

A pesar de lo exposat, el senyor Cañal s'ofereix a cooperar en un projecte de Mancomunitats, cas de que en la regió andalusa s'intenti la celebració d'una Assamblea.

El projecte de Mancomunitats.

Madrid, 10, 12'30 matinada.

«El Correo» adverteix que en la enumeració de projectes que ha fet al rebre als periodistes el senyor Canalejas, coincidint ab la tasca del Parlament, falta el de Mancomunitats, y diu:

Aquest projecte va quedar, al sospendre les sessions, aprovat pel Congrés y pendent de votació definitiva en aquesta Cambra.

Com que's varen fer allavors càbales polítiques sobre aquesta votació y la ulterior tramitació del projecte, ha estranyat la omissió que ha fet d'aquest assumpte'l senyor Canalejas, perque implicaría una rectificació que posaría de relleu l'incumpliment de les afirmacions del president del Consell de ministres de que la votació definitiva en el Congrés se verificaría el primer día que's renuessin les sessions.

Si es que's va a abandonar el projecte, lo natural es que's fassi francament.

La Mancomunitat a Alacant.

«La Epoca» publica un solt dient que es inexacte que la Diputació provincial d'Alacant demanés per unanimitat el projecte de Mancomunitats.

Se varen abstenir dos dels cinch diputats conservadors que assistiren a la sessió, responent—diu—a l'actitut que nostre partit ha adoptat sobre la idea de l'autorisació de Mancomunitats, però no es aquesta forma.

La emigració

El Consell d'Emigració ha reiterat al fiscal de S. M. les denuncies que s'han presentat ab motiu de la recluta d'emigrants, que aquests díes prèn proporcions alarmants ab ilusories promeses.

Un banquet

Els senyors Morote, Rodríguez Marín, Armiñán, Benlliure, Martín Fernàndez, Barcia y altres, organisen un banquet exempt de tota etiqueta, en honor de les missions americanes.

Defunció.

Ha mort el diputat revolucionari don Pere Barranto.

Contra un Banch

Bilbao.—La Cambra de Comerç ha publicat en la prempsa local, un extens escrit que eleva al ministre d'Hisenda, demanant que s'imposin certes trabes a la sucursal del Banch Espanyol del Río de la Plata en aquesta provincia, banch al que acusa de voler emportarse a América els capitals espanyols en perjudici de nostra nació.

La Cambra Mercantil bilbaina solicita l'apoyament colectiu de totes les Cambres d'Espanya en dita qüestió.

Per sa part la sucursal del Banch Espanyol del Río de la Plata publica un comunicat defensantse de la imputació que se li fa.

En Labra

Càdiz.—Ha sortit cap a Madrid el senyor Labra.

Se li ha despedit una despedida entusiasta.

Abans ha conferenciat ab el bisbe pera tractar de convertir en Panteó Nacional d'Homes Ilustres de la guerra de la Independencia al Oratori.

Els republicans se mostren satisfets de la conferencia en que ahir inagurà el senyor Labra el Círcol d'Instrucció Popular.

Vaga solucionada

Sevilla.—El governador ha rebut noticia oficial de la solució de la vaga de Villanueva de las Minas.

Necrología

La pietosa senyora donya Francisca Panadas y Urpí ha passat a millor vida, deixant en l'aflicció que es de suposar al seu espós don Tomàs Bracons, fills y demés parents, y essent també la seva mort molt sentida per les nombroses y distingides relacions de la familia, l'afecte y les simpatíes de les quals s'havía conquerit la finada ab el seu tracte afable y bondadós y demés dots personals que l'adornaven.

Rebin tots la expressió del nostre condol, ensemps que recomanem als nostres lectors que resin una oració per l'ànima de tan bondadosa dama. A. C. S.

Ha mort en aquesta ciutat don Llorens Marra y Berenguer, ciutadà que tenía nombroses amistats que l'apreciaven com mereixía per les seves envejables dots de caràcter, lo qual farà sens dupte que la seva mort siga molt sentida.

Al enviar als seus cosins y demés parents el testimoni del nostre pèsam més sentit, supliquem a Deu que aculleixi en son si l'ànima del finat. A. C. S.

ULTIMA HORA

Ahir, a quarts de deu de la nit, va calarse foch a un magatzem de desperdicis de borres situat al carrer de l'Olivo, 76, solar, propi de don Jaume Planas, cremantse totes les existencies y quedant destruida la teulada.

Van acudirhi els bombers de la Central y dels quarterets de la plassa de Santa Agna y de la Ronda de Sant Pau, maniobrant a les ordres del quefe senyor Boqueras.

Se creu que l'incendi fou casual.

Les pèrdues se calcula que importen de nou a deu mil pessetes.

El magatzem estava assegurat per dues companyies.

Lo d'Orient

(DE L'AGENCIA HAVAS)

Italia y Turquía
Un combat

Roma, 9.—Després de la ocupació de Bomba, els italians han avençat en el sector Oest de Derna, ab l'objecte de aixamplar la zona d'ocupació.

S'ha lliurat un important combat que ha acabat ab la retirada dels turchs y alarbs, apoderantse els italians de la regió de Sidi-Abd-Alla y ocupant importants posicions al Sud de Halffarabi.

Els turchs y alarbs han tingut pèrdues importants.

Les dels italians son 4 morts y 59 ferits.

Optimisme italiá

Roma, 9.—Aquesta nit s'observen alguns indicis que indiquen un evident optimisme sobre un imminent y favorable desenllàs del conflicte italo-turch.

Proclama del Rey de Montenegro.

Cetigne, 9.—El Rey ha dirigit al poble una proclama exhortant als montenegrins a acudir en socors dels seus germans de la vella Servia, ahont homes, dònes y criatures son cruelment assessinats. El patriotisme—afegeix—imposa als montenegrins la obligació de acudir en llur socors.

Montenegro ja ho havía realisat fa molt temps, però esperava pacientment el resultat dels esforços pera obtenir que'ls martres de l'altra banda de la frontera fossin protegits.

Montenegro té la seguretat de les simpatíes de tot el mon civilisat, d'etot el poble servi, de la raça eslava, y obtindrà l'ajuda dels sobirans de Servia, Bulgaria y Grecia, quals pobles s'adhereixen al de Montenegro en aquesta empresa.

Montenegro se proposa unicament impedir l'extermini dels seus germans.

EL SIGLO
GRANS MAGATZEMS

Últims dies de la EXPOSICIÓ y venda de Novetats de l'Estació

ACABA'L DIA 12 D'OCTUBRE

Dilluns, 14 d'octubre, y dies següents EXPOSICIO ESPECIAL y venda d'ALFOMBRES TAPICERIES Y CORTINATGES

Estors - "Visillos" - Mobles - Lámpares
Colxes - Flassades - Edredons - Tapets, etc.
Grans ocasions

Ingressos de la Companyía de Ferrocarrils de Madrid a Saragossa y a Alacant

LÍNIES	Kilòms. en explotació	Ingressos desde'l 1 al 10 de setembre 1912 Ptes. Cènts.	1911 Ptes. Cènts.	Diferencia Ptes. Cts.	Ingressos desde'l 1 de janer al 10 de setembre 1912 Ptes. Cènts.	1911 Ptes. Cènts.	Diferencia Ptes. Cts.
Antiga xarxa	3.945	2.831.498'93	2.614.394'60	+ 217.104'33	65.556.763'30	58.462.027'97	+ 7094735'33
Xarxa catalana	719	944.755'01	895.111'87	+ 49.643'14	23.057.453'05	20.641.369'98	+ 2416083'07
Tota la xarxa	3.664	3.776.253'94	3.509.506'47	+ 266.747'47	88.614.216'35	79.103.397'05	+ 9510819'40

Barcelona, 7 d'octubre de 1912. — El secretari del Comité, *Felip Blanc*.

MASTIC VEGETAL
INALTERABLE
Fórmula Tobella
Pera tota mena d'empelts y feridas de las plantas
Pot usarse sempre y no danya may.
S' aplica ab un pinzell, en fret.
Primpcesa, 11, pral.-BARCELONA

NOTICIES

DE BARCELONA

Dinámica atmosfèrica

—

El temps pera avuy a l'Europa central y meridional.

Dimars plogué al Mediterrani superior, plovisquejant en algunes comarques de Catalunya fins aquesta matinada.

La borna baromètrica que ans d'ahir anunciava s'extenia sobre l'Europa occidental; tant, que ahir ja plovia a Portugal y Galicia, haventse serenat el cel en quasi tot el Mediterrani y les seves vessants continentals.

Avuy s'enfonzaràn més les presions sobre Espanya, extenentse les plujades cap a les regions centrals peninsulars, sense que pugui precisar la extensió y força impulsiva del nou régime meteorològich que substituirà al del Mediterrani per les plujades, en rahó a que manquen els telegrames d'Anglaterra, Atlàntich, Africa y Italia.

D. PUIG.

Ahir el dia aparegué ab el cel desembraçat de núvols per complet, brillant el sol ab tots els seus esplendors y disfrutantse d'una temperatura extraordinariament agradosa.

La Lliga de Compradores que prompte publicarà sa segona «Llista Blanca» convida a tots els industrials que, reunint les bones condicions demanades per la Lliga desitgin formar part d'aquella, envihn la seva autorisació a la senyora presidenta, Claris, 25, segon, segona, o al Secretariat Social, en els claustres superiors de Santa Agna.

La Banda Municipal, situada a la Plaça de la Cascata del Parch, tocarà desde les quatre d'aquesta tarda les peces següents:

«Marcha militar», Voninetti; «Léstoq», Overtura, Auber; «Concierto de Clarinetes», Wettgé; «Barbero de Sevilla», ària de Fígaro, Rossini; «Au revoir», vals, Woldtenfeld.

Procedent de Logroño ha arribat an aquesta capital el senyor marquès de Almendaríz, y de Caldes de Montbuy la senyora comtesa de Yumurí, hostatjantse a l'Hotel d'Anglaterra.

Demà, divendres, començaràn les lliçons del curs d'Economía Social, que, sostingut per la Diputació Provincial, s'explica a l'Escola d'Arts y Oficis (edifici de la Universitat). Les classes tindràn lloch els dilluns y divendres, de vuit a nou de la nit, desenrotllantse en el present any el tema «Socialisme y Sindicalisme».

L'assistencia an aquest curs es gratuïta.

Demà, divendres, a dos quarts de nou de la nit, tindrà lloch en els salons del Foment del Treball Nacional el banquet ab que les corporacions econòmiques de aquesta ciutat obsequien al senyor don Manuel Portela, en prova de reconeixement per l'obra de pacificació social ab tant zel portada a cap per dit senyor, al mateix temps que com acte de despedida, per cessar el senyor Portela en el desempenyo del carrech de governador civil d'aquesta provincia.

Com record de la celebració d'aquest acte serà entregada a l'obsequiat una artística placa ab les firmes dels senyors presidents de nostres corporacions econòmiques.

Se'ns demana la publicació de la següent convocatoria:

«Se suplica a tots els estudiants de les diferentes facultats, a qui'ls hi falti una o dues assignatures pera acabar la carrera, que avuy, dijous, a les quatre de la tarda, tinguin l'amabilitat de concórrer en el local de l'Associació general d'Estudiants, instalada a la Universitat, a fi de resoldre la solicitut d'exàmens pera desembre.—La Comissió».

Ahir al matí va tenir lloch a la Catedral el funeral en sufragi de l'ànima de la infanta d'Espanya donya María Teresa.

Hi va assistir, ocupant llochs en el presbiteri, l'alcalde senyor Sostres, el governador senyor Portela, el general Weyler y els regidors senyors Garriga y Coll, Pardo y Carreras Candi.

Ocuparen lloch en el creuer les comissions dels cossos de la guarnició y representacions de l'Audiencia, Universitat, Institut y demés corporacions oficials.

El senyor Bisbe va assistir a l'acte desde'l chor, entonant l'absolta a l'acabar.

— Pastilles Laxants Prats

Purgant suau. Evita congestions fetge.

El dijous prop-passat tingueren lloch els exàmens dels alumnes que assisteixen a les classes gratuites de piano que té establertes el Conservatori Marie en el local de la Schola Orpheonica, otorgantse les següents calificacions:

Solfeig, any preparatori, Antoni Subieias, «sobresalient»; any primer, notable; piano, any preparatori, Carme Suñé, notable; Trinitat Suñé, Trinitat Parés, Elvira Py y Magdalena Farràs, «sobresalientes»; Angela Cabré y Ampar Suñé, «sobresaliente» ab distinció; any primer, Digna Izquierdo, notable, y Magdalena Farràs, «sobresaliente»; any quart, Carme Oliveras, notable, ab distinció; any quint, Mercè Madrilley, notable; any sext, Agneta Montaner, «sobresaliente»; any setè, Teresa Montaner, notable ab distinció, y Claudi Soler, «sobresaliente».

Dit acte's va veure realsat per distingida concorrencia, que va poder apreciar el treball progressiu dels alumnes.

El mestre, don Emili Bordas, president del Jurat calificador, en breus y eloqüents frases recomanà als alumnes la necessitat de correspondre al meritori esforç del mestre don Artur Marcet ab llur aplicació, y ab una amable expressió de remerciament donà per acabat l'acte, el qual va satisfer a tots els que concorregueren al mateix.

— Elegants salonets ab mobles de jonch esmaltat. F.ª P. de Gracia, 115.

Ahir, a les quatre de la tarda, ab el vapor correu «Legazpi» va marxar el P. Joseph Algué S. J., sabi meteoròlech, qui, després d'haver passat una temporada a Catalunya, Aragó y Valencia, va a Manila a possessionarse altra volta de la direcció del famós Observatori de Manila. Bon viatge.

—El millor cafè, Carme, 1. La Estrella.

Avuy, dijous, a les nou del matí, tindrà lloch en l'Agrupació de taberners, carrer de la Frenería, núm. 1, principal (el mateix local dels altres anys), la constitució del gremi d'advocats y la elecció dels síndichs y classificadors pera l'any 1913.

—Neurastenia, anemia, debilitat general, sa curació ab el Miogenol. Demànis farmacies.

Dels moços d'Esquadra.

Els de Torelló han detingut a un vehí de Sant Pere, torner, perque excitava a dos minyons a que matessin al secretari del Ajuntament, assegurantlos que ell tenía prou influencia pera que no'ls passés rès. Però aquesta influencia no'l lliurà de les mans dels moços.

Els de Vallvidrera van capturar a un minyó de 19 anys, que s'havía introduit a la torra de don Carles Fontcuberta y s'havía apoderat de tres aparells de gas y algunes canonades, declarant el detingut que del edifici dels Salesians havía sustret algunes aixetes y canonades que havía venut per 12 pessetes a un drapaire desconegut.

— PERA BONS RETRATS — J. E. Puig, «Pelayo, 30, principal».

Va presentarse al dispensari del carrer den Barbarà una dona de 52 anys, vehina del de Sant Olaguer, a curarse varies contusions que un vehí de la mateixa vía li causà a cops de cadira.

¡Y pensar que l'agressor se diu Angel!...

Al carrer d'Espalters, uns llassers agafaren un goç sense amo, cosa que sublevà en tal grau els delicats sentiments d'un passant, que s'abrahonà als empleats y lluità ab ells, pagant les conseqüencies el vidre del aparador d'una botiga que saltà a miques.

El quixotesch individuu va ser denunciat.

— Fosfo-Glico-Kola-Lecitinat, cura debilitat. B. Doménech. Ronda Sant Pau. 71.

Don Antoni Rubió y Lluch, cònsul general de Grecia en aquesta plaça, ens comunica que ha rebut un telegrama de la Legació de son Govern a París, en el que posa en son coneixement que per Reyal decret s'ha autorisat l'allistament voluntari de subdits grechs.

La Academia Mèdich-Homeopàtica celebrarà sessió científica avuy, dia 10 a les deu del vespre, en el seu local Jovellanos, 2, principal.

Se tractarà d'assumptes administratius y científichs.

El Centre Excursionista de Catalunya celebrarà demà, dia 11, a les deu del vespre en punt, la solemne sessió inaugural del curs de 1912-1913. El secretari don Fidenci Kirchner llegirà la Memoria reglamentaria referent als actes efectuats pel propi Centre durant el curs anterior y el president don Cèsar August Torras el discurs d'obertura del que comença.

— No compreu Lavabos, Banys, Vaters, etc., etc., sense abans visitar la gran exposició de la casa Lacoma G., Passeig de Sant Joan, número 44. Preus ventatjosos.

Avuy, dijous, dia 10, a les deu del vespre, don Daniel Samsó, president del Centre de Viatjants y Representats de Barcelona, donarà una conferencia a lo Societat Foment Comercial d'Ultramarins, Comestibles y sos Anexes en son hostatge social, Mendizàbal, 21, principal, desenrotllant el tema: «Unió dels Gremis».

La Cambra Oficial de la Propietat Urbana ha acordat adherirse al homenatge que, junt ab les demés Societats Econòmiques d'aquesta ciutat, se dedica al senyor Portela.

El Centre de Sant Antoni de Pàdua ha organitzat una funció pel diumenge vinent, a les quatre de la tarda, dedicada al seu director y fundador reverent Eduart Sunyer, prebere.

Després varis socis llegiràn poesies endressades al obsequiat.

Avuy, dijous, a les onze del matí, se celebrarà en la capella dels claustres superiors de la parroquia major de Santa Agna, la inauguració de les conferencies de les dames cooperadores de la «Obra de Bones Lectures», que seguirà donant el seu president d'honor doctor don Joseph Ildefons Gatell.

Les del present curs van destinades a suministrar a les senyores elements pera la defensa de la Iglesia contra'ls sofismes dels seus enemichs, essent el tema general: «El dogma Cristià davant la Rahó». Després de la conferencia se sortejarà un llibre a propòsit pera la formació de la biblioteca de la dona catòlica y se distribuiràn fulles y follets pera la sana propaganda.

A dos quarts d'onze, en la propia capella se celebrarà una reunió de senyors cooperadors de la Obra, procedint a la elecció d'individuus de la Junta Directiva y presentantse'l programa pera el Círcol d'estudis, que seguirà reunintse cada segón dijous de mes. Se tractarà ademés de la organisació de la Sala de Lectura, que s'obrirà aviat.

Les conferencies son públiques pera tots els que desitgin aprofitar-se'n.

La junta directiva y presidentes protectores del Apostolat de Senyores pera la Obra de la Reservació de la Fè, se reuniren el dilluns prop-passat a la capella del Palau Episcopal. Després de ultimar els assumptes de sa incumbencia, se varen pendre acorts pera la solemne benedicció de la nova escola que farà'l bisbe doctor Laguarda avuy, dijous, havent cedit a la Obra un local al carrer Vila-Vilà, cantonada Puiguriguer.

El director don Manuel Barguñà, ab les respectives juntes de socies protectores y actives, marquesa viuda de Julià, senyoreta donya Amanda Casafont y de Obregón, donya Isabel de Urruela de López, senyoreta donya Montserrat de Alós, donya Antonia Bertrand, viuda de Pons, donya Isabel Vilavechía de Dalmases, senyoreta donya Encarnació Soazo, donya Rosa Veiret, viuda de Font, senyoreta donya Amada Martínez, senyoreta María Clavé y la presidenta particular de la la nova escola senyoreta María Pujo, preguen a totes les senyores que pertanyin al Apostolat, assisteixin al acte com a prova de adhesió al prelat per sa deferencia y afecte a la Obra.

Ahir a mitgdía un metge va anar a la fàbrica de Casas y Jover, carrer den Pere IV, a curar als obrers Joan Payerols, de 43 anys, y Pere Borràs Martí, de 36, presentant el primer contusions numeroses de pronòstich reservat, y el segón una extensa ferida al cap y fractura d'una cama.

Segons sembla, van tenir qüestions el Payerols y el Borràs, y hi van intervenir un germà de cada ún, originantse una batussa furiosa.

Els germans aludits, Andreu Borràs, de 30 anys y Manuel Payerols, de 41, vann ser detinguts.

SARRIÀ. — Degut a la inseguretat del temps ha tingut que ser alterat essencialment el programa de la festa major.

Avuy tindràn efecte els següents números:

A les dues de la tarda, Festival Escolar; a dos quarts de tres, Teatre de la Naturalesa al «Desert», representantse, ab assistencia de l'autor y baix la direcció artística dels senyors Alarma y Gual, l'obra d'Apeles Mestres «Els sense cor»; y a les 9'30 de la nit, al passeig de la Bonanova, castell de fochs artificials.

En els dos envelats de la Plaça Major y del passeig de la Bonanova continuaràn els balls y funcions teatrals fins al diumenge.

Diarrea dels nens se cura desseguida ab Estomacal Americano.

Borsa

Cambis facilitats per la Casa J. Marsans Rof y Fills

Barcelona 9 octubre.

Sessió del matí

	Operacions			Queda
4 % Interior fi mes.	84'08	83'97	84'07	p
Ac. F.-C. N. Espanya fi mes	99'80	99'80	99'50	d
Ac. F.-C. Alacant fi mes.	95'	94'30	94'55	d
Ac. F.-C. Orense fi mes.	24'55		24'55	d
Ac. F.-C. Andaluses fi mes.	66'	65'70	66'	o

Premi del or

(Preus de compra)

Alfons.	5'30	per 100
Isabel.	5'30	»
Unces y mitges unces.	5'30	»
Quarts d'unça	4'80	»
Octaus y 1-16 d'unça.	3'30	»
Franchs.	5'50	»
Lliures	26'49	per Ll.

Sessió de la tarda

BORSA

A dos quarts de quatre tanca

Giros

Madrid y places banc. 8 d. v. 0'30 %, dany		
Londres 90 dies	26'30	d.
» xech.	26'78	p.
París xech	5'35	p.

Deutes del Estat y del Municipi

	Operacions		Diner	Paper
4 % Interior fi de mes				
» » cidt. s. A.	86'05	85'85		
» s. B.	81'15			
» s. C.	81'30	84'95		
» s. D.	81'10	81'35		
» s. E.	81'15			
» G y H.	85'			
Amort. 5 % fi de mes.				
» cidt. s. A.	101'60			
» s. B.	101'45			
» s. C.	101'40	101'45		
» s. D.	101'35	101'45		
Tít. Dte. Mn. 1903-01-06.	95'50			
Tít. Dte. Mn. 1906 (4½ %)	95'75	95'87	95'75	96'
» 1907 (4½ %)			95'75	96'
» 1910—D.	94'50		95'25	94'75
» 1912—F.			94'50	95'
Tít. Dte. Mn. Abril 1907 Ensanxe (4½ %)	95'50			
» Refr.ª 1908	94'75		94'65	94'85
Tít. Dte. Mn. de Sarrià			99'	99'50
Emp. Dip. Prov. (4½ %)			102'	102'50
Port Melilla-Chafar. (6 %)	105'75		105'50	106'

Obligacions comptat

Cambi anterior		Queda Diner	Paper
94'50	Nort Villalba a Segovia (4 %)	94'25	96'50
95'	» esp. Alm. V.ª y Tar. (4 %)	91'75	95'
91'65	» Osca a Fr.ª y altr. linies	91'50	91'75
80'75	y mines St. Joan Abad. gar. N.	80'75	81'25
57'50	Tar. a Barna. y Fran. (2 ½ %)	57'35	57'65
103'75	Med. Sar. Alac. Ar. s. A. (5 %)	103'75	104'25
100'25	» » » s. E. (4 ½ %)	101'	101'25
96'	» » » s. C. (4 %)	95'75	96'
94'50	» » » s. D. (4 %)	94'50	94'75
61'75	Alm. Val. y Tar. no adherides		
77'86	» » » adherides.	77'75	78'
49'50	Med. Zam. Or. Vigo, 1880.	49'50	50'
78'50	» » » prio.-s. G-H		
96'	C.ª General de Tranvies (4 %)	96'	96'50
102'	C.ª Barcelonesa d'Elect. (5 %)	102'	102'50
92'	C.ª Barcelonesa d'Elect. (4 %)	92'	92'50
93'75	C.ª Trasllàntica (4 %)	93'75	94'
79'75	Canal d'Urgell — 1 al 25000	80'	80'50
81'	Stat. Grl. Aigües Barna. (5 %)		
94'	» » » (4 %)	94'	94'50
10'25	C.ª Gral. Tabacos Filipines.	100'25	100'75
89'50	C.ª Asfalts Asland—1 al 400.		
93'75	» » preferents	93'75	94'25
93'25	Com. Regants Ebre. Bn. pref.	93'25	98'25
103'75	Societat Catalana Alum. Gas	103'75	104'
97'25	F. d'Obres y Constr., no hip.	97'25	97'75
99'25	C.ª Cotxes y Automòvils (5 %)	99'25	99'75
99'50	Siemens Schuckert, Ind. Elec.	99'50	100'
101'50	Stat. Valenciana d'Elec. (6 %)	101'50	102'
91'	Navegació y Industria (4 %).	91'	91'50
97'	Stat. «Carbones de Berga».	97'	97'50

Accions comptat

101'75	C.ª Penin. Telèfons, pref.	101'75	102'25
101'50	S. A. Constr. y Paviments, pr.	101'	101'50

Accions fi mes

24'95	F.-C. M.ª Z.ª Orense V.ª	24'60	24'65
66'85	Ferrocarrils Andalusos	65'75	65'85
504'50	F.-C. Nort d'Espanya.	496'25	497'
480'	F.-C. Madrid Saragossa Alac.	472'	473'25

Borsa de Madrid

Tanca Oficial

Telegrama de les 3'40.

4 per 100 Interior compiat.	84'15
4 per 100 » fi mes	84'11
Amortisable 5 per 100.	101'50
Banch d'Espanya	448'
Arrendataria de tabachs	290'
Societat general Sucrera.—Obligacions	
» » » Acc. preferides.	48'
» » » Acc. ordinaries.	
Franchs.	105'85
Lliures.	26'76
Banch Espanyol Rio Plata.	468'50

Darrera hora

Telegrama de les 4'10.

4 per 100 Interior fi mes	84'15
4 per 100 » fi próxim.	

Borsa de París

Telegrama de les 9'50

4 per 100 Exterior	91'65
Accions Ferro-carril Nort d'Espanya.	465'
Accions Ferro-carril d'Alacant.	445'
Accions Ferro-carrils Andalusos	307'
Banch Espanyol Rio Plata.	442'

Cambis de la tarda

A dos quarts de sis

	Operacions		Queda
4 % Interior fi mes.	84'13		81'12 p
Ac. F.-C. N. Espanya fi mes.	99'85		99'50 p
Ac. F.-C. Alacant fi mes.	94'85		94'90 o
Ac. F.-C. Orense fi de mes.	24'60		25' o
Ac. F.-C. Andalusos fi mes.	66'35		66'30 p

Cambis facilitats pel Banch de Prèstams y Descomptes

Borsa de Nova York

Cotisació de Londres:

Accions Ferro-carril Atchison.	113'62
» » Baltimore	112'
» » Chesapeake	85'50
» » Union Pacific.	177'75
» » Missouri Kanssas	30'86
Trust del Acer	80'43

Borsa de Londres

Londres, 9.

Consolidats anglès 2 ½ per 10	74'
Uruguay 3 ½ per 100	72'25
Renda japonesa 4 per 100.	88'
Renda russa 5 per 100	106'12
Venesuela 3 per 100	58'75
Colombia 3 per 100.	49'50
Sant Salvador 5 per 100	88'
Nicaragua	97'

Cambis facilitats per la Banca Arnús

—

Borsa d'Anvers

Cèdules Argentines.	Serie K. 5 %.	41'50
» »	» L. 6 %.	43'
» »	noves 6 %.	42'50

Les sessions d'ahir

Al matí el Borsí tanca: Interior 84'07 p., Norts 99'50 d., Alacants 94'55 d., Andalusos 66 ops., y Orenses 24'55 diner.

De la tanca d'ans d'ahir a les cinch an aquesta's pert: 0'12 d'Interior, 1'10 de Norts, 1'20 d'Alacants, 0'60 d'Andalusos y 0'45 d'Orenses.

= De Madrid del Banch se'ns envía: Plates 468 y Interior 84 enters.

De Borsa, després, repetit el cambi de Plates y Interior 84'10, 05 y 10.

Aquí obre l'Interior a 83'96, puja a 84'08, cau al enter 84, puja a 84'15 y hi tanca ab paper.

París envía: Exterior 92, 91'85 y 91'60, Norts 465, 463, 461 y 465, Alacants 445, 443, 440 y 445, Andalusos 306 y 304, y Plates 443.

Aquí s'obre de Norts a 99 enters, se fa 98'80 y 98'70, se puja a 99'25, se cau a 98'70, se puja a 99'40 y s'hi tanca ab operacions.

D'Alacants s'obre a 93'80, se puja a 94'60, se cau al enter 94, se puja a 94'70 y s'hi tanca ab paper.

Obren a 65'15 els Andalusos, pugen a 65'70, cauen a 20, pugen a 65'60 a tanquen a 65'75.

A 24'20 obren les Orenses, pugen a 24'60 y hi tanquen.

Se cotisen de tanda: Plates a 93'40. Municipis, comptat, 95'87.

Franch y Lliures 5'95 y 26'80.

Madrid segueix enviant: Plates 468'50, 468'25. Interior 84'12, 10, 12, 15, 10 y 15.

= A les cinch el Borsí tanca: Interior 84'12 p., Norts 99'50 p., Alacants 94'90 ops., Andalusos 60'30 p. y Orenses 25, operacions.

De la tanca del matí a n'aquesta se millora 0'05 d'Interior, 0'35 d'Alacants, 0'30 d'Andalusos, 0'45 d'Orenses y no's varía de Norts.

Coneixem de Madrid: Franchs 5'85, Lliures 26'76, Plates 468'25 y darrer de Renda 84'17.

París tanca: Exterior 91'65, Norts 465, Alacants 445, Andalusos 307 y Plates 443.

Es 0'65 menys d'Exterior, 10 franchs menys de Norts, 7 d'Alacants, 11 d'Andalusos y 1 de Plates.

La paritat ab franchs a 5'85 demostra que estem sobre cambi: 1'05 de Norts, 0'70 d'Alacants y 1'30 d'Andalusos.

Les Plates surten a 93'78. Tancaren a Borsa a 93'40.

No havía arribat la tanca completa de París, per més que's descompta que serà de forta baixa general.

Conech com a darrers cambis, de Renda Francesa 89'60 y de Rio Tinto 1.928.

La tanca d'aquests valors era ans de ahir 90 y 2.021, respectivament.

= L'Alacant, del primer al 10 de setembre porta un aument de 266.747'47 pessetes.

L'aument total es ara de 9.510.819'20 pessetes.

Rebley

ALCANS

A deshora arriba la tanca completa. Arribem a temps encara d'encabirho en la edició.

Han baixat les Rendes, però bàrbarament les de Turquía y Servia. Aquella ha perdut 3 enters y tanca a 82'10. Aquesta tanca a 74'40, perdent 5'70. La francesa per 0'40, 89'60; 0'90 la Russa del 906, 104; 0'50 la del 909, 98'70, y 0'90 la del Brasil, 83'10.

Les mines baixen: 84 franchs el Rio Tinto, 1.937; 8 Mount Elliott, 191; 22 de Beers, 516; 4 Rand-mines, 164, y 3 Gold-fields, 96.

Pert 4 franchs el Nacional Mexicà, 144; 31 els Fosfats Tunisienes, 481, y 11 el Banch Espanyol de Cuba, 450.

El corresponsal a París de l'Alfred Boada li diu en el telegrama de tanca: «Hi ha hagut enormes liquidacions precipitades. La tanca no es tan dolenta».

Lo qual vol dir que dintre la sessió la baixa general a París ha alcançat encara proporcions més extraordinaries.

R.

Espectacles

Teatre Català ROMEA

Companyía Larra-Giménez-Abadía.- Avuy, Tarde, a les quatre, 2.ª matinée d'abonament. Primer: «Rosa y Rosita».—Segón: La magnífica comedia, de: Benavente, «La losa de los sueños».—Tercer: «La buena crianza o Tratado de urbanidad», per M. de Larra. — Nit. Primer: «Flor de los Pazos». — Segón: «La losa de los sueños». — Demà, divendres, estrena de la comedia en dos actes, del ilustre Benavente,

AMOR DE AMAR

Dissapte nit, y diumenge, tarda y nit: «La losa de los sueños» y «Amor de amar».

Se despatxa a Comptaduría.

TEATRE TÍVOLI — Avuy, dijous. Tarda, a dos quarts de quatre, y nit, a les nou. Dues grans funcions de Moda. Programa extraordinari. Primer: (2 actes)

Anita la risueña

el gran èxit dels germans Quintero. Segón: Exit creixent (2 actes)

La Generala

grans ovacions a C. Baillo y P. Montoro. Tercer: Durant el tercer intermitg, cantarà la insuperable

Raquel Meller

lo més escullit de son repertori. — Dissapte, gran estrena. La opereta en tres actes de Franz Lehar «El príncipe de Bohemia», presentada ab tot luxe y propietat. — Tots els dies tarda y nit RAQUEL MELLER.

TEATRE NOVETATS

Gran companyía còmich-dramàtica de

RICART CALVO

Primera actriu: LOLA VELÁZQUEZ

Avuy, dijous, nit, a un quart de deu. Primer: «El vergonzoso en Palacio». Segón: «Los intereses creados». — Divendres, 1.ª funció de l'Abonament de Moda: «Los Chorros del Oro» y «El Gran Galeoto». — Dissapte, el drama de D. José Echegaray «La muerte en los labios», no representada desde fa molts anys a Barcelona. Se despatxa a comptaduría.

Saló Catalunya

Elegant y hermós Cine. — Avuy, grandiós programa: Estrenantse «El último obstáculo», 1,000 metres; «El retrato de la amada», 800 metres; «El dueño de la herrería», «Un casamiento por teléfono», «La Riviera». — La pelícola d'actualitat «Fiestas del Centenario de la Constitución en Cádiz».— Ultim dia dels èxits indiscutibles «Obsesión» y «Amor», «Revista Pathé» y altres de gran interés.—Demà, divendres, moda, selecte programa.—Dilluns, interessant estrena Nordisk.

ELDORADO. — Teatre de Catalunya. — Companyía dramàtica espanyola de

Francisco A. de Villagómez

Avuy, dijous: Debut de la companyía ab el preciós drama en quatre actes, del insigne literat Jacinto Benavente,

Más fuerte que el amor

y el pas de comedia «Amor a oscuras». — A les nou en punt.- Demà, divendres: «Amor a oscuras» y 1.ª representació de «La Ràfaga».—Se despatxa a comptaduría.

Segueixen oberts els abonos a Dimecres y Dissaptes de Moda, per 12 funcions y a dies festius nit, també per 12 funcions.

GRAN TEATRE ESPANYOL

SINDICAT D'AUTORS DRAMATICHS CATALANS

Avuy, dijous, a les nou, nit. — Exit colossal de

EL CAMPANAR DE PALMA

Presentació esplèndida y elogiada

Tres decoracions noves. — Campanes en escena

Rich vestuari, atrès, armes, etc.

ESTRENA de la farsa en 1 acte del eminent autor

En Santiago Rusiñol

EL TRIOMF DE LA CARN

prenenthi part les Sres. Pla y Mestres y els Srs. Daroqui, Aymerich, Galcerán, Tor, Sirvent, Bozzo y Bardem.

Demà, divendres: «El campanar de Palma» y «El triomf de la carn». — Dissapte: Homenatge a Arnau. «La mitja taronja» y «Les tres alegríes».

Teatre Nou Avuy, dijous. GRAN MATINEE DE MODA. A dos quarts de cinch. Entrada 35 cènts. Primer: L'entremès de gran broma «El niño llorón». Segón: La preciosa sarsuela «El viaje de la vida». Tercer: El xistós vaudeville en 2 actes «Tournée Ripolin», graciós número de les Angleses, bonica lliçó de bany pel Sr. Santpere y totes les tiples de la companyía. — Nit, a dos quarts de deu. Entrada 35 cènts. Primer: «El cabo primero». Segón: L'opereta de grandiós èxit de música inspiradíssima, creació d'aquesta companyía

LA DAMA ROJA

grandiós luxe en trajos. — Divendres, «La Generala», ab el debut del tenor Franch. Se despatxa a comptaduría.

Teatre Soriano Companyía Pepe Bergés.—Avuy, dijous, a les cinch, doble. 25 cènts.—Primer: «El dúo de l'Africana».—Segón: «El fresco de Goya».—Nit, a dos quarts de deu, especial, 35 cènts.—Primer: «El fresco de Goya».—Segón: Exit de «La Reina del Albaicín».—Aviat «La novia del teniente», opereta de gran èxit a Europa. Se despatxa a comptaduría.

Sala Mercè

Rambla d'Estudis, 4

CATALANS: Si voléu passar una estona de bon humor y un rato divertit, visitéu les

Grutes fantàstiques

EL PALAU DE LA RIALLA

Visions panoràmiques.—Grans atraccions.

DIORAMA Avuy, dijous, programa colossal: Estrena de la pelícola Pathé

El Retrato de la amada

El Club de los elegantes

Revista Pathé

Persecución de un presidiario, y altres

IDEAL CINE

Programa extraordinari: «Entre la espada y la pared». — FIESTAS DEL CENTENARIO DE LAS CORTES DE CADIZ (pelícola única y exclussiva pera la casa), y ademés se projectarà la pelícola del mateix assumpte, que la casa Gaumont ha impresionat pera la major part dels cines: GRAVE CONFLICTO DE LOS BALKANES (pelícola de gran actualitat y interès). — «Persecución del presidiario». —OBSESIÓN (de gran èxit). — AMOR (preciosa cinta de la casa Nordisk). — TEODORO KORNER (hermosa pelícola de 1.200 metres).

NOTA.—Pera que la pelícola TEODORO KORNER pugui ser vista ab veritable gust per part del públich, l'empresa ha eliminat de la mateixa totes les escenes que la feyen pesada y monòtona, resultant ara una pelícola de molt interès y gust.

Avuy, DIJOUS INFANTIL.

Turó Park

De deu matí a set tarda

Atraccions - Concert

per la Banda de Caçadors de Barcelona. Exit del Tir de colom ab blanch inanimat.—Avuy, dijous, tarde, en obsequi als nens, 1.r ascensió de Solench ab son globo volador.

ENTRADA 25 CENTIMS

DIVERSIONS PARTICULARS

GRAN TEATRE ESPANYOL.—Tertulia Catalana.—S'obre un abonament a quatre dijous nit, de Moda, començant el dia 17.— L'abonament està obert al magatzem d'òptica de Ferràn Arruga, Jaume I, 14, y a la Comptaduría del Teatre.

Qui tingui tos

que prengui l'antiga y acreditada pasta pectoral del Doctor Andreu.

Demanis a les farmacies

Aixarop del Professor **Girolamo**

polvos y catxets **Pagliano** (de Florencia)

El millor depuratiu y refrescant de la sanch

62 ANYS D'EXIT OASIKENT SON SA MILLOR RECOMANACIÓ

Exigíu sempre'l nom del Professor GIROLAMO

Se ven a les principals farmacies y drogueries

Unichs agents a Espanya: J. URIACH Y COMPANYIA.—Moncada, número 20, Barcelona

Avisos

Senyoreta pera la venda al detall ab anys de práctica y bones referencies, falta. CASA RODÓ, Rambla dels Estudis, 6

Vendes

MOBLES DE A. DIRAT - Exposició permanent - DORMITORIS - SALONS MENJADORS, DESPATXOS, & Especialitat en els d'estil anglès. Mendizàbal, 28 y 30, y St. Pau, 50, 52, 54

A PLASSOS MOBLES SILLERIES LAMPARES, etc. — Sant Pau, núm. 54.

Compres

Compro edifici o solar de 30 a 60 mil pams.—Ofertes: Aragó, n.º 187, tercer, 1.ª, de 8 a 10 matí y de 2 a 3 tarde.

Alhajes or, plata, platí, monedes, y dentadures se paguen preus molt alts, carrer Cardenal Casañas, número 8, botiga, Joseph Muñoz

Lloguers

ESPATÓS Y MAGNIFICH **PIS** PRINCIPAL ab bany, aigua abundor y sol. 16 duros mes. Passatge Hellotge.

Anuncis

Reconstituyent

La Força y la Salut se tornen als vells, als noys y als convalescents, ab el

VI DE BAYARD

tónich nodritiu. Recomenat per totes les celebritats mèdiques.

Collin & C.ª Dipòsit en totes les farmacies

¿TE VOSTÉ **MAL DE CAP** al llegir o escriure o fixar sa atenció llarga estona en algún objecte petit?

¡Si? Donchs, es probable que vosté necessiti usar ulleres o lentes

Quan la vista no es bona s'ha de fer un gran esforç cerebral pera veurehi. Llavors es quan s'origina el mal de cap que tan molest resulta

VAGI A

La Óptica Medical

BOQUERIA, 22

y allí, deixant apart tot mercantilisme, li diràn si necessita o nó ulleres.

Fabricació de cristalls y montures

Binocles, impertinents

ÓPTICA EN GENERAL

GONAROMAT

Es un nou y magnífich preparat en forma de cápsula contra les PURGACIONS, el CATARRO DE LA BUFETA y altres afeccions anàlogues.

Efecte ràpit y enèrgich. Res d'indigestions ni rots, car les càpsules passen per l'estómach sense disoldres. Tampoch hi ha perill d'afeccions renals. — De venda en totes les farmacies en capsetes de 45 a 90 càpsules. — Importadors:

M. DALMAU-OLIVERES

Passeig de l'Industria, 14. - BARCELONA

PEREZ, MARTIN y C.ª

Alcalà, 9. - MADRID

Mobles Higiénichs de JONCH ESMALTAT "ROTEN"

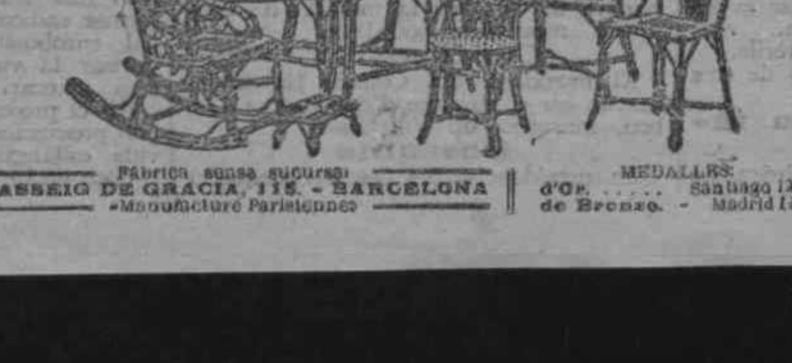

Fàbrica sense sucursals PASSEIG DE GRACIA, 115. - BARCELONA «Manufacture Parisienne» MEDALLES: d'Or. Santiago 1907 de Bronze. Madrid 1907

EN L'ÈPOCA DE LES CALORS

pera curar el dolor d'estómac y les indisposicions intestinals o la colerina s'han de pendre dues cullerades de cafè d'Alcohol de Menta de Ricqlès en un got d'aigua ben ensucrada y calenta. Preníguis lo més calenta possible. — D'un sabor fresch y deliciós.

L'ALCOHOL de MENTA de

RICQLÉS

constitueix una beguda molt agradable presa a la dosis d'algunes gotes en un got d'aigua ensucrada. Empleat en aquesta forma, evita la febre tifoidea y el còlera, destruint els germens que viuen al aigua.

Exigir el nom de RICQLÈS

¡70 ANYS D'ÈXIT!

Fora de concurs: Exposició París 1900. — Bruseles 1910 Medalla d'or: Exposició Barcelona 1888

DE VENDA en totes les Farmacies, Drogueries y Perfumeries d'ESPANYA

Agents Generals: VICENS FERRER Y COMP.ª BARCELONA

Fàbrica de Flors, Corones y Plantes

y tot lo que's necessita pera fer les

Antiga Casa.— T. COSTAS.—Palla, 13 y 15 pral.

¡FORA PEL MOIXI!

ELS POLVOS COSMETICHS DE FRANCH treuen en pochs minuts el pel de qualsevol part del cos, matàn sas arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilíssim a les senyores que tinguin pel moixí (vallo) a la cara y braços, perquè ab ell poden destruirlo.

Un pot 2'50 pessetes. S'envía certificat per correu si per endavant se roben 2'50 pessetes en llibrança en Giro mutuo o en sellos de correu.

Farmacia Borrell

Comte del Assalt (carrer Nou), núm. 52. BARCELONA

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes.-Art antich y modern.-Pedagogía artística.-Museus y Coleccions.-Art nacional y extranger.-Curiositats barcelonines.-Ressenya de conferencies.-Exposicions locals y forasteres.-Llibres y Escoles. Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

Representació d'un Joch-de-taules en un manuscrit mitjeval

EL JOCH DE TAULES

Entre les ordinacions o disposicions destinades a prohibir y reglamentar el joch, durant els segles mitjevals, sovint s'hi troba clarament esmentat el «joch de taules». Devant d'això, diferentes vegades havía tingut de preguntarme què sería y en què consistiría tal manera de fer córrer els diners, empobrint sempre al desgraciat jugador.

L'explicació de lo que sería'l joch de taules, penso que me l'ha donada definitivament una extranya capsa que d'anys estava arreconada en el Museu Episcopal de Vich y a la que fins que se li ha cregut trobar importancia no s'es colocada, com li pertocava, en lloch honorífich dintre una vitrina perque pogués ésser apreciada com un testimoni més de la manera de ser y de les aficions bones o dolentes que tenien nostres passats.

Unes fotografies donaràn de tal capsa millor idea que totes les descripcions que puguin fersе. Està xapejada d'òs, y fustes, principalment «ébano», lo que'ls antichs anomenaven «banus», formen tarsies no pas desproveides de gracia, que es possible fassin colocar el temps en que fou produit tal objecte fins a la quinzena centuria. Les xapes d'òs algunes vegades en aquesta capsa son tenyides de color vert, contrastant ab la blancor de les que conserwaren el color natural y ab el tò negrós de la fusta.

En una part la capsa presenta'ls quadrats alternats dels taulers per escachs, en 32 casores blanques y altres tantes negres. En l'altre cantó, més pla, hi hà unes divisions ab peces verdes acabant en punta, entre campers blanchs colocats dintre enquadraments de banús. Y aquesta es precisament la part que ha d'interessarnos, perque es lo que motiva que diguem quelcom sobre lo que degué ésser el tauler del joch de taules.

Per les noticies que hem pogut recullir, aquest joch, ab variants en la manera d'ésser usat, deu tenir una molt alta antiguitat, podentse'l trobar ja entre'ls egipcis, els grechs y els romans. Venía a constituir una important participació dels jochs d'escachs y dels de daus, necessitantse per ferlo sortir dos daus y una partida de peces planes iguals a les que ara serveixen pels jochs de dames, o bé pedretes apropòsit pera'l moviment ordenat, segons les exigencies de les jugades.

Avuy encara en certs llochs s'hi juga lo que'ls francesos diuen vulgarment «tric-trac», ab quatre daus y trenta peces, la meitat d'un color y les demés d'un altre. Cada ún dels dos jugadors té la meitat d'aquestes peces. Al llençar els respectius daus cada jugador pot avançar segons sigui el nombre de punts marcats per aquells.

Aixís com dels escachs ne tenim noticies referents a nostra terra desde que s'inicia el segle XI, en el testament d'Armengol, comte d'Urgell en en 1010, que deixà «ipsos meos sachos» a una iglesia, y Ermesindis, comtesa viuda del comte Borrell III, en 1057, que posà el llegat de sos «eschachos chistalinos ad tabulam» de un monestir («Marca Hispanica», colecció 974, y «Condes Vindicados», II, pàg. 55), hem de dir que fins ben avençat el segle XIII no trobem clares noticies del joch de taules. Un document vigatà de 8 de novembre de 1287 ne parla (C. F. 1287-88), però es possible també que les prohibicions sinodals de Lleida, de 1301, els aludeixin sots les denominacions de «taxillorum, nec ad aleas, nec ad scacos».

El P. Villanueva donà noticia de un riquíssim tauler pera jugar als escachs y a les taules, dipositat en penyora a la Catedral de Girona, per Pons Huch, comte d'Empuries, en 1309. La descripció es interessant y val la pena de traduirla: «Una taula de argent, que al demunt es de jaspi y de cristall, ab petites perles incrustades, y ab quatre lleons d'argent fixats en la mateixa y tenint quatre peus d'argent y un joch de taules y altre joch d'escachs de jaspi y cristall, ab dues bosses de fil d'or, en les que poden ficarshi dits jochs de taules y d'escachs; haventhi una caxai pintada de color vert y ab escuts reyals y d'aliga, en la que s'hi tanca dita taula ab tots els seus aparells.» («Viage literario», XVI, pàgina 122).

Els documents catalans parlen molt del joch de taules desde'l segle XIV. Entre'ls documents per la historia de la cultura catalana donats a conèixer pel senyor Rubió y Lluch, n'hi hà ún de 1366, en que'l rey Pere parla de «unes taules de taulell vermelles e blanques que son XXVI parelis» (Document CCXV). L'inventari dels béns del Rey Martí, fet en 1410, descriu diferents objectes semblants, però més richs. «Un tauler gornit dargent ab son stoig de cuyro ab scachs de vori e de banus gornits dargent; son XXXII pesses e XXX tauletes dargent smeltades, III han argent ab stoix dargent e III de crestay. Un tauler de jugar a taules ab puntes de jaspi e nacre ab IV cases que ha pintades de figures e de la altre part ha joch de scachs ab les cases de nacre e altes de fulla dargent smaltadas de blau, e fall hi I basse dargent. Un tauler de scachs de vori e de banus ab I circuit de ymatges poques dangels de vori e apres ha I cercle tot de banus tot pla ab marquets e apart de sota serueix a tauler de taules tot de banus ab semblants cercle e arcuit ab I stoix del mateix fust de dues cases en la una de les quals havía XXXII taules e en altre XXXII pesses descachs la meytat de vori e laltre meytat de banus lo qual teuler ere reservat dins un stoix de fust: a son mollo fet ab son pany e clau pochs lo qual fo stoiat dins un dels armaris.»

Això demostra prou bé la riquesa y luxe que's desplegava en aquests jochs, que certes disposicions prohibíen, però que altres d'anys diferents permetien, puix que si ordinacions barcelonines de 1312 permetíen «les taules o scachs» y les de 1340 eren indulgents per les «taules», no falten altres manaments de 1357 y 1361 que taxativament prevenen que ningú públicament «gos jugar a scacs taules altres jochs».

Un document donat a conèixer per Sampere, referent al any 1390, explica com el Rey Joan I desde Vilafranca enviava a buscar a Murcia un tauler ab totes ses peces, dels mitjans, dels que allà's feyen, pera jugar a les taules y als escachs. Això indica prou com aquí s'estimarien les obres degudes als artistes y obrers moreschs, de regles especialistes en l'obratge del marfil y en la producció dels petits mobles d'art sumptuari. Per altra part els moros eren fortament aficionats an aquests jochs, demostrantho antichs textes y representacions, tals com una que reproduim trayentla del llibre famosíssim dels jochs, d'Alfons el Sabi, escrit en 1270, tal com se conserva en la Biblioteca del Escorial, segons rica copia del sigle XIV (vol. I j 6, fol. 22). En ella s'hi veu dos magnats moros jugant als escachs, mentres un servidor toca l'arpa y altre porta un refresch.

Avuy encara dels objectes pera jochs d'escachs y taules que's conserven en musèus y coleccions arqueològich-artístiques, els més importants tenen un determinat caràcter moresch, tirant a voltes a persà ben decididament, presentant belles obres de taracea. Però també els llatins ne feren de taulers, puix que no's pot negar que n'hi havía de ben luxosos y ab caràcters plenament cristians, tal com un que trobo descrit en un inventari vigatà de 1450 en que's parla de que tenía, sens dubte pintada o en petit relleu, no rès menys que «la passió de Jesucrist» (Notari Joan Sallés, inventari de Nicolau Sala). Un altre document semblant, de 1449, dóna detalls de com per jugar a les taules serien necessaries «trenta taules entre blanques e negres e dos daus», avenintse en això de posarhi la trentena justa de taules un document de 1465 (Id. Inventaris del canonge Ferrer Despujol y Nicolau Riera). Al sigle XVI d'aquestes peces se'n deya també «pedres».

L'afició al joch de les taules va anarse perdent entre nosaltres en el segle XVIII, substituintlo diferents maneres de jugar ab tauler escaquejat y ab peces rodones dels dos colors negre y y blanch, tal com ara's fa ab lo que se'n diu joch de dames.

Un dels aspectes més interessants que presenta el moblet objecte d'aquestes ratlles es el seu treball de fusta amosaicada, que mostra en el guix de la seva capsa y en la faixa divisoria de les fletxes posades a la tapa pera jugar a les taules. Es, tal obra, de mosaich: en fustes variades y òs imitació de les «tarsies» o taracees italianes que'ns importà el mar llatí y que en nostra terra s'arribaren a arrelar, prenenthi especial carta de naturalesa ja al sigle XIV en les esplèndides cadires de tisora, arques nuvials y petites caixetes o arquilles que tan abondants se feren en nostre país durant els segles del mil cinchcents y mil siscents, produint obres de gran riquesa y demostradores d'inagotable facundia ornamentística. Els motius dominats en aquestes «tarsies», especialment en sos temps primers, son geomètrichs, recordant les traceries aràbiques. L'estudi del mobiliari de taracea tindría un especial interès per nostra terra, altont antiguament era ben comú.

Vellut del Museu de Barcelona; qual classificació's discuteix en l'article de «Velluts artístichs a imitació de la pintura».

La caixeta de taules del Museu de Vich no té pas l'aire d'ésser cosa exòtica. Ella dóna una combinació en la que hi entren els colors de les fustes y la blancor del òs pera la producció del senzill motiu ornamental, donant una combinació que ja havem pogut observar en paviments de fusta, reproduits en taules catalanes de finals del sigle XIV.

Joseph GUDIOL Y CUNILL, Pbre.

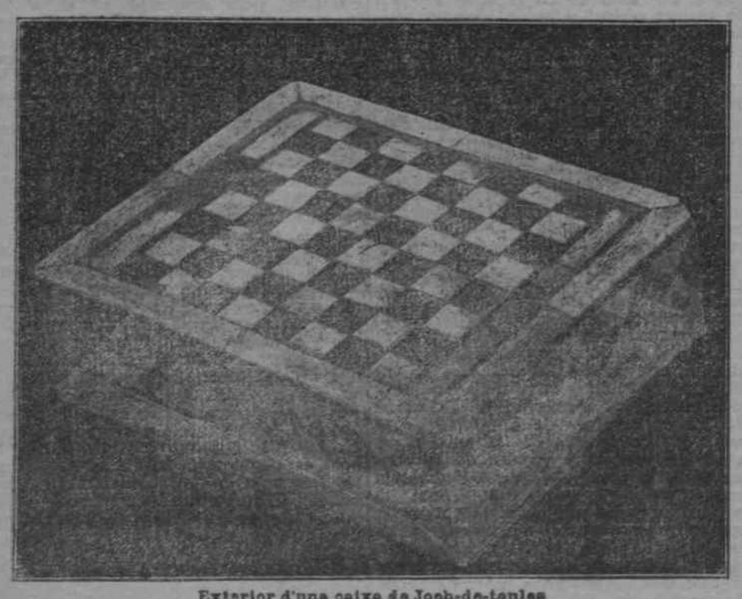

Exterior d'una caixa de Joch-de-taules

Velluts artístichs a imitació de la pintura

Abans d'acabar el passat curs, els alumnes y professors de la Escola de Teixits de Badalona, que dirigeix el meu pare en Pau Rodón y Amigó, visitàrem l'important Museu d'Art Decoratiu y Arqueològich de Barcelona, al objecte de poguer apreciar personalment la notabilitat y valúa de la secció de teixits, brodats y blondes que en el propi edifici d'aquell Museu hi hà instalada. Entre'ls molts y vistosos teixits que poguérem admirar, va cridarnos poderosament l'atenció, per la bellesa del seu dibuix y l'armonia de son colorit, un vellut artístich, senyalat ab el núm. 288, la descripció del qual, segons el catàlech del propi Museu, es la següent: «Teixit de seda, decorat ab una figura en vellut policromat, representació de la Cosmografía. Fabricació valenciana del sigle XVII (figura 1).»

La contemplació d'aquest teixit va recordarme la d'un altre exemplar de la mateixa naturalesa que he tingut ocasió d'admirar en el Conservatori Nacional d'Arts y Oficis, de París, classificat de la següent manera: «Quadre en vellut xinè, per Gregoire».

Al establir una comparanza entre abdúes descripcions, salta ja a la vista la equivocació d'una d'elles, atesa la important diferencia de les materxes, per qual motiu y haventme picat la curiositat el desitg d'estudiarla, he fet algunes averiguacions que m'han donat per resultat el poguer afirmar que la definició equivocada es, precisament, la que figura en el catàlech del Museu d'Art Decoratiu de Barcelona.

Aqueixos velluts de refenencia, que tenen per objecte reproduir qualsevol quadre al oli ab totes les seves variants de llums y tintes, y que no solament sorprenen per la bellesa armònica del seu colorit y per la estructura esbelta y elegant del seu dibuix, foren inventats per M. Gaspard Gregoire, nascut, de pares ja fabricants de sederíes, a Aix-la-Chapelle, el 20 d'octubre de 1751.

La fabricació d'aquesta classe de teixits coneguda ab el gràfich nom de «Velluts d'Art», no va ferse pública fins al any 1785, en qual época en Gregoire, sentintse empès pel doble desitg de conquerir una bona fama pel seu propi nom y una justa gloria pel seu notabilíssim art, va anar a establirse a París, considerant an aquesta ciutat com el lloch més a propòsit pera el desenrotllo y perfeccionament de la seva enginyosa invenció. Efectivament: en Gregoire va trobar a París, desde bon principi, franca protecció y ajuda material per part del Estat, com se desprèn d'algunes cartes dirigides per ell al «Departement des Arts de la Maison du Roi», en una de les quals, després de manifestar que estava treballant ja en la preparació dels dos teixits que se li havíen encarregat, suplicava, al mateix temps, al senyor comte d'Angiviller, que se servís ordenar el pagament de les dúes mil lliures que se li havíen senyalat en concepte de remuneració pera la preparació y manufactura dels mateixos.

El senyor comte d'Angiviller era en aquella época l'alt funcionari que dirigía y administrava'l «Departament des Arts de la Maison du Roi», y, a la vegada, conseller del rey, director y administrador dels edificis, jardins, arts, academies y manufactures reyals, totes quals condicions donaven més relleu a la seva alta personalitat per la noble y desinteressada protecció que dispensava a tots els artistes y inventors que's trobaven impossibilitats per manca de recursos de poder posar en pràctica les seves inspiracions. Aixís, donchs, no havíen de resultarli infructuoses an en Gregoire les molesties sofertes fins a poder presentar an aquell enlairat funcionari els seus primers assatjos, els quals, una vegada vistos y examinats per ell, després de reconèixer la seva indiscutible importancia artística, va concedir an en Gregoire tota mena de facilitats pera que aquest pogués continuar en progressió creixent els seus meritíssims estudis sobre'ls velluts d'art. An aquest efecte, además d'algunes crescudes subvencions, va donarli també hostatge franch en el Louvre, en qual palau en Gregoire devía posar en pràctica la seva notabilíssima invenció. Totes aquestes concessions li foren fetes ab l'especial condició de que'ls teixits per ell fabricats devíen ésser de grans dimensions o quan menys de dimensió suficient pera que l'Estat pogués destinarlos a qualsevulga ús de la Cort. En Gregoire, massa confiat en el resultat dels seus primers assatjos, que eren tots fets sobre teixits de reduídes dimensions, no va detiurarse devant de les condicions exigides, sens dubte per pesar més en son ànim les segures ventatges que se li havíen ofert, que no pàs l'inseguretat de poguer vèncer les dificultats que se li poguessin presentar. Dificultats que realment se li presentaren al provar els seus velluts d'art en teles de grosses dimensions, ocasionant an en Gregoire les proves dels seus primers treballs oficials les seves primeres y més fortes decepcions, de les quals participaren també'ls seus protectors, fins al extrem de que l'Estat li retirés l'ajuda material que li tenía assegurada.

En Gregoire prou va intentar fer desaparèixer la mala impresió que'l seu fracàs havía produit en el comte d'Angiviller, del qual solicità novament l'ajuda material indispensable pera poder continuar les proves en les condicions que li havíen sigut exigides, alegant que'l seu primer fracàs era degut exclussivament a la falta de pràctica en teixir els seus velluts d'art en quadres de grosses dimensions; quals dificultats esperava subsanar en les proves ulteriors que tenía pensat fer. Mes, aquesta justificada demanda, com aixís mateix les noves y reiterades peticions que en Gregoire seguí fent al propi comte d'Angiviller, no donaren cap resultat satisfactori al qui més tart havía de conquistar ab els grans coneixements artístich-industrials que posseía, una justa y ben merescuda celebritat pera'l seu nom.

Devant de la negativa del comte d'Angiviller, en Gregoire va dirigirse al «Bureau de Commerce» solicitant del mateix l'ajuda material que l'Estat li negava. En una sessió que aquesta entitat va celebrar en febrer de 1788, el president de la mateixa, M. Tolozan, va donar compte de un comunicat den Gregoire, en el qual aquest darrer solicitava una autorització pera exercir la fabricació d'uns velluts de la seva invenció, consistent en reproduir per medi de la pintura en el teixit quatres de petites dimensions. Al mateix temps demanava també que se li concedís un privilegi exclusiu durant quinze anys pera la esmentàda fabricació, una subvenció de 30,000 lliures y la dispensa de drets pera la circulació y exportació dels seus teixits. En aquesta sessió foren nomenats M. Desmarais, de la Reyal Academia de Ciencies, y M. Lausel, inspector de manufactures, pera examinar la naturalesa del treball d'aquests velluts artístichs y els procediments empleats per en Gregoire en la seva fabricació. Del «rapport» presentat per aquells senyors cumplimentant la missió que'ls hi fou encomenada, extractem la següent relació:

«Els velluts d'art de M. Gregoire, tant per la correció de línies del seu dibuix y l'apenes perceptible gradació de matiços del seu colorit, com ancmateix per lo delicat del seu treball, son per tots conceptes superiors a tot lo produit fins avuy día per les més importants manufactures lioneses. Els teixits obtinguts ab el procediment d'aquest senyor apareixen ab flors y figures de vellut a tres o més colors, els quals no son produits, com aixís podría suposarse, per l'impresió o pintura sobre un vellut ja fabricat, sinó que, contrariament an això, els efectes de dibuix y colorit son obtinguts en el teixit mateix per medi del tall dels bucles o fils de seda destinats a formar el pèl, per qual motiu an aqueixos fils se'ls ha aplicat primerament ab tintes especials els diferents colorits del dibuix; procediment ja empleat, en part, pera la fabricació dels teixits xinés. Baix aquest plant de semblansa, si l'art de M. Gregoire no pogués ésser considerat com una veritable invenció, resultaría al menys un notable perfeccionament portat a un grau tan alt com ningú havía ideat may».

Davant d'aquestes raboinades y favorables explicacions, reunida altra volta l'Assamblea del «Bureau de Commerce», fou acordat concedir a M. Gregoire el privilegi exclusiu per quinze anys per ell solicitat, juntament ab una subvenció de dotze mil lliures. Altals concessions li foren otorgades ab les dúes següents condicions: fer una prova, primerament, davant de MM. Desmarats y Abeille, inspectors generals d'Industria y Comerç, ab l'objecte de patentisar d'una manera certa que, pera la fabricació dels velluts d'art, no era precís recórrer al empleu del teler de llassos, ni al procediment del xiné pera l'obtenció, a un mateix temps, del seu dibuix y colorit; y, segonament, entregar per escrit la descripció del procediment y la de les seves manipulacions indispensables pera posar en pràctica la invenció dels referits teixits, al objecte de donarles al domini públich a la terminació del privilegi que se li havía concedit.

En el mes de juliol del mateix any, 1788, M. Tolozan va informar al «Bureau de Commerce» que MM. Desmarats y Abeille, encarregats de presenciar la fabricació dels velluts artístichs de M. Gregoire, li havíen entregat ja el «rapport» contenint les seves favorables impresions sobre'ls mateixos, juntament ab un paquet segellat dintre del qual s'hi trobava la descripció del procediment y la de les demés manipulacions necessaries pera aital fabricació.

A partir d'aqueix felís moment y fins al any 1805, M. Gregoire va continuar perfeccionant la seva notable industria, que tenía establerta en aquest darrer any al Palau Vaucanson, gracies al allotjament gratuit que li va facilitar l'Estat fins a la seva mort.

En aqueix reposat y tranquil refugi fou ahont en Gregoire, ab una inalterable confiansa per la seva obra y donant envejables proves de la constancia y activitat que sempre'l distingiren, va realitzar les seves més belles, més inspirades y sobressortints produccions, car totes elles ofereixen un mateix atractiu per la elegant estructura y remarcable bellesa del dibuix; y fou, precisament, en aqueixa época quan la seva personalitat, baix l'aspecte artístich-industrial, va començar a destacarse extraordinariament, arribant al pinàcul de la seva indiscutible gloria al donar a conèixer les

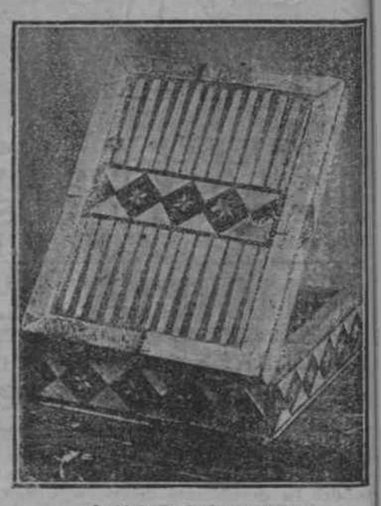

Antich Joch-de-taules

més esbeltes y majestuoses producrions del seu art ab aquells hermosos y exquisits velluts que representen al emperador Napoleón y al Papa Pius VII y, molt especialment, ab els que representen a Lluis XVIII y a la duquesa d'Angoulême.

Tots aquests exemplars que acabo de citar foren presentats a la important y benemèrita «Société pour l'Encouregement a l'Industrie Nationale». Referent als mateixos, «Le Moniteur de l'Empire» en la seva edició del 27 de janer de 1808, publica una justa crítica enaltidora de l'obra de Mr. Gregoire. Además, també va ocuparsen ab entusiastes y merescuts elogis M. Mecimée, qual senyor, degut als seus reconeguts coneixements artístichs, fou l'encarregat de la redacció oficial del «rapport» presentat a la referida «Société pour l'Encouregement a l'Industrie Nationale».

Moltes altres valioses proves de consideració y estima va rebre M. Gregoire com a compensació a la seva infadigable y quantiosa obra per ell realitzada, que no indico per no allargar més aquestes curtes notes, y, sobre tot, perque considero que basten y sobren les descrites pera testimoniar a favor d'ell la invenció dels velluts d'art a imitació de la pintura, única cosa que m'he proposat demostrar ab el present article.

Aixís, donchs, de lo fins aquí descrit se deduex perfectament que'l teixit de «seda decorat ab una figura en vellut policromat, representació de la Cosmografía», existent en la Secció de teixits, brodats y blondes del Museu d'Art Decoratiu y Arqueològich de Barcelona, no pot ésser de fabricació valenciana, del sigle XVII, com aixís consta en el Catàlech del referit Museu, per la senzilla rahó de que l'ilustre inventor d'aqueixa notabilíssima classe de teixits no va nèixer fins al any 1751, com ja he manifestat al començ d'aquest article, ni tampoch pot suposarse que sigui una imitació feta més ensà, per quant tots els que an això s'han dedicat, després de M. Gregoire, han fracassat completament en la seva empresa.

Camil RODÓN Y FONT.

(Acabarà).

Crònica

El fresch

En la «Revista dels temps presents», M. Em. de Jhubert, en el número del mes present, publica un interessant estudi sobre'l fresch, y entre una serie de coses ben justes, diu:

«El nostre art, en efecte, no hà dependit may de Roma, sinó dels Grechs. Els monuments que exigíen els Antonius a la Galia, continúen les tradicions de la Grecia clàssica. Igualment a la Edat Mitjana, els nostres frescos s'inspiren dels de Bizanci, com la nostra esculptura. No obstant, ella adquireix depressa un caràcter que la separa de les fórmules neo-gregues, y el gran art del fresch francès, si durant algun temps se va alimentant de les inspiracions de Bizanci y l'Orient, acaba per anar directament a la copia de la natura, com succeeix en l'esculptura de les nostres Catedrals.

El fresch francès, es anat tan lluny, que potser ha anat més enllà de lo que podía y en les pintures de Montmorillon, que son del sigle XIII, trobem una recerca naturalista de l'expressió, que l'Italia reconeix fins als frescos del Giotto.»

Noves teles de Corot

Un decret del ministeri de Belles Arts, de França, va a posar sota la propietat del Estat, qualques teles de Corot que estaven classificades com a monument nacional, y guardades a l'iglesia de la parroquia de Rosny, qui, després de la lley de separació, conserva, per condicions de drer especial, un caràcter de propietat particular.

L'iglesia de Rosny es rica en donatius y posseeix en el seu tresor, qualques objectes de valor artístich y ar-

Una de les sales de la Exposició del Círcol Artístich de Barcelona, a Tarragona que s'ha instalat en el local del Centre Industrial d'aquella ciutat

PRIMERA MEDALLA: BARCELONA 1907

TALLERES · Carrer Sarrià, 88

COMPRA Y VENDA DE ANTIGUITATS

Mobles Artístichs
JOAN BUSQUETS

Aquesta casa no ha traslladat el seu despatx, segueix en el carrer de la Ciutat, 9

GRAN PREMI D'HONOR
LONDRES 1912

P. REIG Y FILL
MOBLES
Tallers:
CARRER UNIVERSITAT, 21
ARGUELLES (Diagonal), 512 bis
DESPATX: PASSEIG DE GRACIA, 27 CASA FUNDADA EN 1852

GRANS TALLERS DE FOTOGRABAT
C. Murtra
Hospital, 49, principal - BARCELONA

En la Llibrería Nacional y Extrangera
72, Rambla de Catalunya, 72
(cantonada Valencia)
Novetats en llibres d'art y reproduccions gràfiques

LA PINACOTECA
MARCHS Y GRAVATS
Carrer Corts, núm. 644
Compra y venda d'Antiguitats
ANDREU MASSOT
LLIBRETERÍA, 16

queològich, però sembla que, al cap d'avall, lo que ha mogut al ministre a pendre la decisió del decret, son unes teles de Corot, que no semblen pas de les millors del célebre paisatgista, però sí de les més serioses.

L'historia de les pintures de referència, s'explica aixís:

Cada any, pel bon temps, Corot anava a passar una temporada à Rosny, hostatjantse a casa de la seva parenta Me. Osmond. Aquesta, qui era una bona dòna pietosa, un diumenge visità l'iglesia ab el pintor, y li mostrà un quadre que representava el Camí del Calvari, que ella havía regalat a la parroquia.

Vist lod ojent del quadre regalat per la seva parenta, Corot digué:

—¿Què us ha fet el bon Deu pera maltractarlo aixís? Mme. Osmond, confiada de l'autoritat de Corot, l'agafà pel mot y li demanà que li pintés un altre Camí del Calvari millor pintat que'l ja esmentat.

Corot feu una ganyota, com si'l tema no li agradés, més al cap d'avall la parenta li demanava, y ell vivía a casa la parenta.

Provà de ferho, y l'obra no sortía aixís com aixís, car per fi, al cap de cinch anys, l'obra era entregada y beneida en presencia del mestre.

Atenent encara als prechs de la seva parenta, vist l'èxit del Calvari, Corot pintà més endavant una Fugida al Egipte y llegà varies teles al temple de Rosny, que en conjunt formen la colecció dels Corot que l'Estat reclama.

La nova revista «Arte aragonès»

Reproduim de «La Crónica», de Saragoça, la següent noticia, d'interés per nosaltres, tenint en compte la parentela dels nostres pintors mitjevals ab els del Aragó, y el caracter de regionalisme artístich de la nova publicació:

«Con el título que encabeza estas líneas aparecerá muy en breve una publicación mensual, dedicada al estudio y divulgación de todos aquellos extremos referentes a nuestro arte regional.

Aunque en esta labor haya habido ilustres y laboriosos antecesores, todavía queda mucho por estudiar, y siempre ha de ser beneficioso para las generaciones nuevas refrescar las viejas ideas expuestas acerca de nuestros monumentos, vertiéndolas en el crisol de los presentes entusiasmos y avanzar en el camino de su estudio, con el propósito de hacer luz sobre aquellos puntos discutibles y no aclarados.

Esta revista estudiará a los viejos maestros aragoneses, sus obras, los monumentos de su época, los restos preciados de su labor artística, las obras antiguas y modernas que de ellos traten, ilustrando sus trabajos con detalladas informaciones gráficas que pongan de relieve la importancia histórica y artística de los mismos.

Podrá también su atención en la obra de los artistas contemporáneos aragoneses, haciendo por acercarles al público, para que su obra siempre meritoria no pase desconocida o permanezca olvidada en la intimidad de sus estudios.

El trabajo se completará con una sección dedicada a la bibliografía, por la cual desfilarán todos aquellos libros de reconocida importancia dentro de la historia de la imprenta aragonesa, siguiendo también el movimiento bibliográfico artístico, mencionando las novedades que se refieran al arte del libro: exlibris, encuadernaciones, marcas de edición, portadas artísticas, etcétera, etc.

Para todo esto se cuenta con el ofrecimiento de ilustres personalidades, cuyos nombres están consagrados en el estudio de las diversas materias de que la revista ha de ocuparse.

«Arte aragonés» se publicará en folletos mensuales de 32 páginas, con una cubierta impresa a dos tintas. La suscripción costará 12 pesetas al año.

Deseamos larga y próspera vida a la nueva publicación.»

Els museus francesos judicats per un alemany.

El cronista del «Diari de Berlin» parla en una crònica pescenta dels Museus de França en els següents termes:

«Els quadres d'aquests Museus, els directors dels quals, quasi may son gent competenta, sinó fotògrafs y escultors, camnen a la destrucció completa, si el Govern francès no hi intervé d'una manera decissiva.»

«Un Rembrandt del Museu d'Epinal, ha sigut malmès de la manera més grossera pels pegats y aditamentes que se ha permès ferhi un artista encarregat de restaurarlo. La firma del mestre ha sigut falsificada.»

«A Bar-le-Duc, un auto-retrat del Tintoretto, ha sigut penjat tan malament per ordre del director del Museu, que'l sol li toca la meitat del dia, produint esquerdes y butllofes a la tela, de la qual s'han després nombroses engrunes de color rescentment.»

«El guardià del Museu d'Epinal es sort y un hom podría perfectament trencar tota la colecció de vidres del sigle XIVI, que es lo més important de les seves colecciones, sense ferli girar el cap, perque no ho sentiría.»

Un bon consell

Traduim de «París Journal»:

«A la terrassa d'un café del Boulevard, un jove humorista ben conegut contemplava treballar a un pobre artista que per sis sous, feya un retrat del qui'l volía, que si no s'assemblava ab el retratat, al menys el complaviá porque'l feya guapo.

Com que'l pintor de retrats no tenía pas massa feina, l'humorista digué al seu confrare: «No'ls feu guapos, no'ls feu guapos; al revés: desfigureulos. Si no'ls agraden y se neguen a pagar, sempre trobaréu un dels seus bons amichs que compraràn la seva curicatura.»

«Arts»

La jove entitat «Arts» ha obert, com ja anunciàrem, el seu curs, y en el seu local del carrer den Petritxol, bellament millorat enguany, s'hi veu treballar aquestos díes una munió de gent jove que cerca, en aquell amable redoç tan plè del calm de la Bellesa, l'ensenyança y la educació estètica, després de les hores llargues de una jornada de treball.

La labor d'aquesta entitat, iniciada el curs passat, es ja ben interessant en els nostres díes, y tenint això en compte, fem avuy promesa als nostres lectors, d'ocuparnos d'ella en aquesta «Pàgina», ab l'extensió que mereix, donant lloch a reproduccions fotogràfiques que portin al lector idea del treball interessantíssim que allí's fa.

Diàleg al Louxembourg

Un jove artista estava al Louxembourg atrafegat en la copia de un quadre de Gallaud, y estant en feina, un senyor se li acostà, y després de mirar la copia y l'original li digué:

—Molt bé, molt bé, però crech que això que copieu no hauríeu de copiarho; es massa.... «flou». «La Dama dels guants»—afegí—seria per vos un millor medi d'apendre...

Al cap d'una estona un guardia del Louxembourg comunicava al jove artista que aquell qui li havía parlat era'l gran mestre Carolus Duràn, autor del quadre «La Dama dels guants», penjat allí a la vora.

Exposició Internacional dels aquarelistes

Avuy s'obrirà a París, sots la presidencia den Maurici Guillemont, l'anunciada Exposició Internacional dels aquarelistes, en la que hi figuren obres de Degallaix, William, Horton, Dumeml, Chapuy, Fougerouse, Hagemans, Pavil, Llaveries y altres artistes d'anomenada.

La Exposició estarà oberta durant 15 díes.

Noves coleccions al Louvre

Han començar en el pis superior del Museu del Louvre les obres de instalació de les coleccions Canondo y Delost de Gleon, arribades darrerament.

La colecció Delost de Gleon, que ocuparà nombroses sales, bellament decorades, conté bellíssims exemplars de art persa y musulmà, que la posen en un lloch molt senyalat.

Les coleccions quedaràn definitivament instalades y a la vista del públich, els primers mesos de l'any 1913.

Nous llibres d'Art

A la Llibreria Nacional y Extrangera de la Rambla de Catalunya, davant del monument a Clavé, s'han rebut darrerament interessantíssimes publicacions de art que recomanem als nostres lectors.

Entre elles hi hà la tercera edició del resum gràfich d'historia del art. «Arte e Storia del Mondo Antico», que tant d'èxit ha obtingut a Barcelona, per la gran utilitat pedagògica del mateix.

L'obra de referencia es dels Drs. Luc-Renbach y Adami.

També es d'un gran interés pera'ls artistes y arquitectes el volum «L'Espagne et Portugal illustrés», den J. Joussuet, editat per la casa Larousse; aixís com la nova revista d'art que ha començat a publicarse a Berlin ab el títol de «Die Ruuswelt» (El Mon de l'Art).

El preu de suscripció a Barcelona es de 36 pesetes l'any.

S'han posat a la venda també'ls volums anyals de la revista d'art alemany, «Formen Schaty (El tresor de les formes) que sortí fins l'any 1857. Les coleccions anyals formen un interessant volum que, per especials circunstancies, s'ha posat a la venda al preu de 10 pesetes.

La Llibrería Nacional avisa que en aquest mes començaràn les anyades de les conegudes revistes alemanyes «Deusche Kunst un Dekoration» y «Die Kunst» a fi de que'ls que vulguin començar suscripció pugan ferho.

D'un bell llibre de la casa Pleve, de París, hem de donar també compte, entre les novetats rebudes en aquesta llibrería, y es, del molt interessant volum de la «Colecció dels Grans Mestres», ja coneguda del nostre públich, que està dedicat als «Escultors francesos del sigle XIII».

La colecció de reproduccions tricolor que's publica ab el títol de «Galeries d'Europa», dedica els seus darrers fascicles, quasi per complet a les obres del Museu del Prado. Aquests fascicles, junt ab altres obres numeroses, els dos volums de «Les Belles ciutats de l'Alemanya», de gran interés pera'ls arquitectes, y els números endarrerits del calendari «Heraldich de Berlin», constitueixen les novetats que la Llibrería Nacional y Extrangera, que tant se distingeix per la seva especialitat en publicacions artístiques, pot oferir en aquesta tardor als seus parroquians, als estudiosos de les coses d'art y als amateurs.

Exposició Colom al Fayans Català

El notabilíssim pintor Joan Colom celebrarà el día 27 de juner la inaugural de la Exposició de les seves obres, en les Galeries del Fayans Català.

Tenim innumerables notícies d'aquesta manifestació d'art, car el distingit artista ha reunit, després d'una forta campanya de treball estival, una serie d'obres que cridaràn, a ben segur, l'atenció del públich barceloní, sobre la tasca d'aquest meritíssim pintor.

En Colom, en la seva exposició, ens mostrarà obres de les que ha dut de sos llargues estades a Mallorca, y en les terres nobilíssimes del Camp de Tarragona, hont després den Mir y en Colom, els artistes comencen de anar en pelegrinació.

El cartell del Congrés de Música Sagrada

Després d'haver dit lo que diguérem d'un cartell anunciador de les festes religioses que se celebraren a la parroquia de la Mercè, bò serà consignar que el cartell anunciador del pròxim Congrés de Música Sagrada de Barcelona es obra que, sense revelar prou saber en el seu autor, demostra un bon gust y una atenció per les coses de la bellesa que es molt d'estimar, en un moment en que les coses del art religiós son massa sovint abandonades.

Nosaltres ens felicitem de que aquest cartell sía d'una tal manera dibuixat, car aixís se vé, no sols a influir en el bon gust públich, sinó a demostrar que en les coses religioses l'art hi té un gran paper a fer.

La reforma de les «torres»

Ara, damunt de tots els mals que pesen sobre una gran part de la nostra arquitectura, acabem de descobrir ab esgarrifança un nou mal: y es el de que, no contents els nostres senyors (?) en ferse «torretes» de ciment armat y de cargolillos de pastetes concentrades, les emprenen contra'ls gentilíssims edificis de l'any cinquanta (¡Oh les gracies tranquiles de l'art de l'any cinquanta!) infestantlos y recubrintlos com d'una lepra ab totes les carrincloneries del temps.

Aixís acaba de passar ara ab una pila de petites y delicioses construccions de Vallcarca, y aixís ha passat més posteriorment ab la hermosa, magestuosa y venerable casa del «Frare Negre», que està veyent com se revestéix la seva menestrala y solemne dignitat ab un vestit d'argamassa imitant de lluny les senyories de l'art francès.

Es, certament, una pena que les nostres petites coses, aquelles contra les quals no es possible intervenir, ni declararles «monumento nacional», se vagin malmetent poch a poch, y no per manca d'artistes, sinó per manca de bon gust.

El bon gust, en efecte, fa més falta an els pobles, que els mateixos artistes, y sobre tot aquí a Barcelona ara que'ns trobem en uns temps en que el problema artístich de la capital, quasi bé podría resoldres «no fent».

Exposició Brull a cán Parés

Al Saló Parés s'inaugurarà, un cop acabada l'exposició de pintures del jove artista valencià senyor Viscai, una exposició de l'obra del malaguanyat pintor en Joan Brull y Vinyoles.

L'exposició es organisada pels amichs del difunt artista, reunintse a cán Parés ab tal motiu lo més granat del pintor homenatjat ab tal acte.

Les obres den Brull ocuparàn quasi la totalitat del Saló Parés.

Ja donarem als nostres lectors noticies de la seva inauguració.

Pintura submarina

Retallem d'un periòdich anglès les següents ratlles:

«Al «futurisme» y al «cubisme» succeixen noves escoles pictòriques.

La més nova—y aquesta sí que ve remenant la cúa—es el «submarinisme».

En ella's reprodueixen paisatges y escenes del fons del mar.

El creador de la escola es M. Pritchard, el qual, pera fer ses «submarines», baixa proveit d'una escafandra especial al fons del mar y pinta ab el seu cavallet, tela y colors inalterables.

De temps en temps ascendeix, pera descansar, a la superficie.

L'obra mestra de la nova escola es una vista submarina dels voltants de Hahiti, que reprodueix una escena de la pesca de perles.

Aquest quadre diuen, els que l'han vist, que es una veritable maravella.

Aquesta classe de pintura se recomana a tots els que pateixin del reuma».

Sobre les dues Exposicions d'Art, a Tarragona

Hem rebut del «Círcol Artístich» de Barcelona, la següent comunicació:

Senyor Director de la «Pàgina Artística» de LA VEU.

«El Círcol Artístich» de Barcelona, davant de la campanya que una part de la premsa de Tarragona ve fent contra la Exposició que ha organisat en la ciutat germana, no pot menys de fer present, que abans de que existis a Tarragona cap «Círcol Artístich», s'havía plantejat ab l'Ajuntament l'organisació de la Exposició que ha sigut el resultat de la oferta feta per dit Ajuntament durant una visita que en novembre de 1911 varen fer alguns socis del «Círcol» d'aquí a Tarragona.—El president, Marian Fuster.—El secretari (ilegible).—President de la secció de Pintura, Lluis Masriera».

Artistes pensionats per l'Ajuntament

Com dèyem dies passats en la secció de Municipi, a la sala de conferencies de Cá la Ciutat hi hà exposats els envius dels pensionats per l'Ajuntament.

L'Alfons López envia una estatua abocetada de dòna resant, molt bellament proporcionada y sentida.

En Jacinto Ayné presenta un cap, imitació de la coneguda «florentina», de factura exquisida y sobria.

El pinntor Jaume Serra ha remès un cap de noya romana, d'una factura afinada y tons càlits, que recorden els dels artistes catalans de mitg sigle XIX.

Ab el desitg de donar a conèixer als nostres lectors les obres d'aquests joves, preguem als interessats, aixís com als pensionats ab motiu del Concurs celebrat quan la darrera Exposició d'Art, que se serveixin enviar a la nostra Redacció la fotografía de la respectiva obra entregada a l'Ajuntament o a la Junta de l'Exposició, com a mostra del profit que han tret de la pensió otorgada.

Les obres de restauració de St. Joan de les Abadeses

Sant Joan, 8 octubre 1912.

Avuy per avuy, 8 d'octubre, fa un any que's celebrà'l primer acte, la gran vetllada com may aquí se n'haviен celebrades, pera procurar la restauració de nostre monastir.

Ningú podía aliavors esperançar, ni que'ns ho haguessin jurat ho hauríem cregut, que al cap de l'any poguèssim tenir tan avensades les obres. Les començàrem pel maig y avuy pot dirse que'l braç esquerra de la creu que forma'l plan de l'iglesia de nostre monastir, en sa part exterior, ja està restaurat del tot.

S'ha respectat l'arxiu, situat en la part interior d'aquell, donchs encara que sigui un edifici afegit en el sigle XVII, es notable sa arquitectura, que no desdiu pas de la general del monastir. Lo que s'ha fet es trèureli un pis dels dos que comptava y que era encara d'aditament posterior; per lo qual ara's veu l'acabament superior del creuer, les mènsules del qual, dents d'engranatge y cornisa, junt ab els arquets, fijades entre dentats, cornisa y llosa voladora del acabament del frontó, formen un conjunt escayent y típch.

Als profans ens apar impossible que tan bella cosa hagués permanescut per nosaltres tan ignorada; es que l'amagaven les edificacions barroeres que en el propi sigle XVII li havíen sobreposat pera defensa del monastir y vila. Aitals edificacions, no sols enllletgíen y afexugiaven ab pès enorme tota la fábrica, sinó que com les teulades, fetes de nyiguinyogui, deixaven traspuar l'aigua pels murs y voltes principals, se corría'l perill que d'arrel s'ensorrés tot el monument.

Bona prova'n son els absidiols; un dels de la esquerra del monastir s'està remontant en sa totalitat, y dels de la dreta, ja s'ha començat a llevar l'edificació que'ls surmontava, per més que llurs voltes, per falta de consignació, aquest any s'hagin de quedar al descobert; aixís y tot, un cop ab ciment macisades, no sofriràn com de l'altra manera haurien hagut de sofrir.

Per cert que aquestes operacions, ens portaràn sens dubte — deya l'altre dia el president de la comissió — a trobar l'acabament de les torres que tan mal de cap han donat als que estudiaren nostre monastir, que en temps antich no mes serviен pera pujar a les teulades y que després, arranjades en sa part d'amunt en forma de galería segons sembla deduirse per la posició d'una columna de la que arrenquen per banda uns archs ben escayents, serviен ademés pera desde allí beneir el terme, de conformitat ab lo que ja va escriure, equivocant sols la situació, el distingit historiare de nostra vila, l'inoblidable mossèn Parassols.

Aixís que'l fret fassi parar les obres exteriors, se començaràn les d'arranjament dels armaris del arxiu, a fi de poder habilitarlo tot seguit. Interinament, s'hi tindràn allí exposats, com en museu, els objectes artístichs antichs que's serven encara en el monastir, junt ab els que encara, també de l'antigor, tenen alguns particulars de la vila. Aixís tindràn un alicient més els visitants de nostre monument.

Els que l'han visitat durant aquest any son a rents, y, a proporció, més extrangers que de casa nostra. Aquells han promès, quasi tots, tornar quan sigui més avençada la restauració, al objecte de poder ferse més càrrech de la bellesa de nostre monastir, menys rich, menys artístich en detall que son germà el famós y per nosaltres estimadíssim monastir de Ripoll, però de conjunt admirable superb y, per la superposició d'istils, el «únich en el mon», segons afirmà l'arqueòloch de fama mondial, M. Robert de Lasteyrie, de París.

Per això, tots els vehins d'aquesta vila no tenim prou boca pera alabar a nostre estimadíssim senyor Bisbe, que fou ell qui ab son donatiu posà la primera pedra pera la restauració; al distingit arquitecte senyor Puig y Cadafalch, que es el qui ab ses acertades disposicions avalora l'obra; al president de la comissió el reverent Masdeu, que no deixa un moment de dirigir y fer cumplir les ordres del senyor Puig com un consumat mestre d'obres, y, en general, a tots quants ab sos donatius contribuixen an aquesta restauració. An aquest propòsit es impossible deixar de nomenar a l'acabalat fabricant don Joseph Espona, als fabricants de ciment d'aquesta vila y als de Ripoll.

A tothom grans mercès. Y ja que's tracta d'un monument únich en el mon, esperem donarne mercès a les corporacions patriòtiques y persones adinerades de nostra patria que, per tal causa, no dubtem que cooperaràn esplèndidament en la consecució de nostra obra, la total restauració de nostre monastir.

Lley de l'Art

Conferencia feta al Circol Artístich de Sant Lluch, per l'Ilustrissim Dr. Torras y Bages, Bisbe de Vich.

(Continuació)

VII

Quan se trenca la lley de la veritat se trenca també la lley de la bondat; la veritat y la bondat fan una lley suprema de la qual rès queda eximit, imperant en el regne universal de l'existencia espiritual y material. Son la gran lley de la unitat sens la qual els homes no'ns entendríem y fóra impossible la comunicació d'esperit; constitueixen la llengua universal ab que s'entenen tots els esperits de les criatures racionals, el noble vincle que uneix entre sí a tots els individuus del nostre llinatge, formant la esfera dins de la qual se mou y va vivint la humanitat; y'ls homes de totes les èpoques, que les distintes genernacions cristianes y no cristianes han considerat superiors, ab la mida de la veritat y de la bondat, es a dir, ab la balança de la justicia passen balanç de la historia, això es, caffiquen les accions humanes. La mitología helènica deificava passions, virtuts y vicis, ciencies y errors, àngels y homes, montanyes, fonts y rius; però sobre de aquests deus, d'aquests ídols, hi colocava el Pare dels deus y dels homes, Júpiter, jutge y lley de tots els altres.

Els profetes de la mitología moderna, que tenen escoles y deixeples per tot arreu en el món artístich, estàn en situació d'inferioritat en l'ordre moral respecte dels artistes helènichs, puix no admeten com aquests la potestat suprema, aquell arrugar de celles que feya tremolar a tot l'Olimpo. Ells per rès tremolen y a tot s'atreveixen y consideren a l'art com un paradís sens lley, com una regió per ells creada y allí no més manen ells. Ells, en Nietzsche y en D'Annunzio per exemple, son el Júpiter del nou Olimpo qui intimen la lley ab el moviment de les seves selles a tots els deus menors de la seva constelació artística Y no obstant, es tanta la força íntima de la lley superior que regeix als homes, la tenim tan identificada ab el nostre esperit l'idea de una omnipotencia absòluta a la qual estem subjectes, d'una perfecció sobirana a la qual ens encaminem, y que per arribarhi hem de suar y pujar y sofrir, que'l mateix D'Annunzio es testimoni de la vella y perenne veritat de que'l sacrifici, la inmolació y la mort sublimen al home idealisantlo davant dels demés homes. Quan aquella dòna, Elisabeth d'Austria, admirada de tot el mon elegant, aristocràtich y artístich, caigué morta pel ferro d'un anarquista allà en el bell país d'Italia, aquell autor de coses tan repugnants escriguè que aquella mort era la sublimació de la famosa Emperatriu. La mort que destrueix, corromp y aniquila es, donchs principi d'una excelsitut.

Moltes vegades, estimats amichs, ho pensat y vosaltres haurèu també pensat, en el fet de que artistes de diferentes èpoques hagin près per tema la mort, calaveres, òssos sechs y en fí les ruines corporals de l'home. El nostre poeta Aguiló escriguè un llibre de la mort, els pintors d'Italia en porxos de cementiris y altres llochs n'han deixat escenes y drames pictòrichs d'eterna admiració, els frares caputxins ab òssos y calavares organitzaren tota una comunitat, un de vosaltres me contà que a París havía concorregut a un café de la mort en el qual, el decorat del lloch, el trajo dels servidors y els mobles del establiment tot simbolisava, recordava y tenía color de mort, les dances macabres son tan mitjevals com modernistes, y, per lo tant, els òssos morts, la calavera humana, té un valor estètich indubtable demostrat per l'ús que n'han fet tota mena d'artistes de diferentes èpoques. Aquest valor no prové de la forma material de la calavera, que rès té d'hermosa, sinó de les sugestions que'ns infundeix respecte a un viatge y a una vida ignota.

La mort es una lley de gran magestat, y per això es un element estètich de primer ordre; y es un element estètich de primer ordre perque també ho es en l'ordre de la realitat humana, y d'aquí vé que les més sublims creacions de l'art literari, de l'art plàstich y fins de l'art musical estàn relacionades ab la mort. Els hèroes més sublims dels grans poemes els veyem frustrats per la mort o la desgracia, els protagonistes de les més famoses tragedies abans que el drama s'acabi, ells tràgicament moren, quasi les estàtues més sublims les trobem per les tombes dels morts, y les misses de «Requiem» dels grans mestres y altres composicions per l'estil son gairebé les qui produeixen una més fonda emoció musical.

La estètica de la mort no prové de una complacencia dels sentits, al revés els sentits ne queden mortificats; y, no obstant, els grans artistes han trobat en la mort sublims armonies, y admirables elevacions d'esperit; es la major de les solemnitats de la vida per la rahó de que la mort es la introducció a la lley suma y viventa de la veritat y de la bondat. Aquesta lley de la realitat y de la estètica es eterna; ni no més resplandía a la hora de morisse, com una posta de sol tranzitoria, la humanitat no hauría donat tanta importancia a la mort, ni ella tindría tanta virtualitat d'inspirar artistes y de fer sants. La mort es un dels testimonis més fidedignes que dona la nostra naturalesa de la existencia de la lley humana per excelencia: la lley de la moralitat de la nostra vida. Quan en aquella hora solemne respectada per tots els mortals, fins pels materialistes decents, l'home sab portarse en conformitat a la lley augusta que regeix la nostra vida y paga tribut a la justicia, a la honestedat, als nobles sentiments y al natural ordre de les coses humanes, aquella mort es tinguda per digna y exemplar perque ha estat conforme a la lley, y la vida d'aquell home queda dignificada perque la mort es la terminació, el remat y complement de la vida. La lley, donchs, es la que dona dignitat a la vida, y la nostra naturalesa ho confessa en el moment més solemne de la existencia humana:

«Un bel morire tutta una vita honora».

VIII

L'art es un element de la vida, perque tot lo que es fóra de la vida, lo que no participa de la vida es mort. Per això vos deya que l'art era essencialment social, que les extravagancies, els subjectivismes individualistes, els refinaments y delectacions al ús d'una escola, d'una secta, dels iniciats en uns determinats princips, eren un art exòtich, desarrelat, «deracinés», com ara diuen; no es possible que sía el gran art pel qual s'han caracteritzat les èpoques més admirables de la historia, perque la conciencia humana té al art per un element social, no per un exercici personal y individualista pera solaç d'alguns homes particulars, sinó com una delectació alta y pura que ha d'exercir una influencia educadora en tot el poble contribuint a dignificar la vida social.

Y això no significa que jo confongui la missió social del artista ab la missió del governant, del moralista,, del jurista y de totes les professions que tenen per objecte treballar en la moralitat social. De cap manera. Crech tenir idea exactíssima de lo que es l'artista y de lo que es l'art. Sé que'ls artistes son homes posats per Deu, com els filosophs, pera la elevació del nostre llinatge, pera alçarlo dels goigs bestials als goigs essencialment humans que anomenem estètichs, pera despertar en el nostre llinatge, y pera estimularla, la facultat que tenim dipositada pel Criador en el fons del nostre sèr, de l'amor a la bellesa, a lo perfet, a lo exquisit, a lo més excelent, més armònich, més complert y que's necessita pera arribar a la plenitud de la vida y sense la qual l'home es imperfet, incomplert y rudimentari. Una perfecta evolució de l'home, usant el tecnicisme dels modernistes, importa l'arribar a la armonía de la vida, y aquesta es la vera doctrina católica y estètica.

Pera arribar a la plenitud de la vida hi hà d'haver, naturalment, un camí, un procediment general a tots els homes, ja que la nostra existencia té un fí comú; poiser parlaría ab més propietat si deya que hi hà d'haver una orientació general, perque'l camí de la vida, son procediment, té tanta amplitut que es adaptable a tots els temperaments humans, a totes les races, a totes les èpoques, exigint solament la bona voluntat. Y la bellesa, com la vida, de la qual es element, es cosmopolita, de tots els temps y de tots els llochs, perque segons l'Evangelista (1) la vida es la llum dels homes, y llum y armonia constitueixen la bellesa.

(1) Joan, I, IV.

(Seguirà)

Comers de Antiguitats
DE
Francisco Llorens
Bou de la Plaça Nova, 9 y 11
BARCELONA